

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti
Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 3.—, večji inzerati peti
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta,
telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65,
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Postaviti se moramo na lastne noge Naš delegat o londonski konferenci — Od zunaj ne moremo pričakovati izdatnejše pomoči

Ljubljana, 28. julija.
Naš delegat na svetovni gospodarski konferenci v Londonu g. minister Ivan Mohorčič je ljubljenski tiskovni predstavnik v pisni obliki »Slovenski Narod« v svoji znanosti temeljito in obsežno pregledal na gospodarsko življenje izredno zanimiv in izčrpen članek. G. minister nam odpira sicer dokaj žalostne poglede v bodočnost, toda bolj je pogledati resnici v oči, kakor pa igrati politiko noja. Njegove ugotovitve naj bi služile krmarjem našega narodnega gospodarstva v orientacijo in resen opomin, da je treba ubrati v gospodarskem življenju naše države nova pota.

Prvo vprašanje, ki se nam vsiljuje po zaključitvi londonske konference je, kakšni izgledi se nam odpirajo v bodočnost. Odgovor na to vprašanje je jasen in določen ter ne dopušta nikakih dvomov več. Ker ni prišlo do obveznih mednarodnih sporazumov, ima vsaka država svobodno roko, da nadaljuje ono gospodarsko politiko, ki se ji zdi v danem položaju najprimernejša. Kakšna bo ta politika, o tem se ni treba mnogo varati in si delati iluzij. Ta politika ne pozna sentimentalnosti, je borbeno in računa s številkami. V ostalem diplomacija in praksa sta bili vedno dve različni stvari. Medtem ko so zgovorni državniški prepričevalno zagovarjali v Londonu potrebo ukinitve kontingentov in omiljenja pretirane carinske zaštite, so Francozi na pr. doma zahtevali od parlamenta pooblastilo, da bi mogli povečati carine, so na Češkem uveljavili povišane carine, ki nas prav živo zadenejo, nam je Avstrija zmanjšala kontingent, dočim Anglija z uveljavljanjem indirektnega protekcionizma praktično onemogočuje uvoz poljedelskih in živilskih proizvodov. In če je bilo tako v času, ko je šlo za carinsko premirje, v času ko so Američani predlagali 10% znižanje uvoznih carin kot pričetek niveliranja carinskih zidov potem lahko vsak sam presodi, kakšno bo nadaljevanje. Posebno Angležem in Američanom je bila kot sklicateljem usojena na konferenci skoro tragikomična vloga. Angleži kot narod, ki je do včeraj veljal za pristaša svobodne trgovine so morali v ekonomskih odborih zastopati sedaj politiko visoke zaštite poljedelstva ne samo s carinami, marveč tudi z vsemi drugimi administrativnimi sredstvi. Izjavili so odločno, da se ne bi mogli priključiti nobeni akciji za mednarodno ureditev vetrinarnih vprašanj. Izjavili so se proti ukinitvi žigosane blaga in neko ameriško sodišče, je baš v času, ko smo se trudili doseči vsaj to, da bi markiranje blaga ne služilo diskriminaciji, zavrnilo pritožbo uvoznika in v uveljavljeno razsodbo navedlo, da naj baš označba izvora služi temu, da se štiti domača produkcija in ovira uvoz tujega blaga. Američani pa so ali molče poslušali ali pa odbijali vsak predlog, ki je šel za stabilizacijo razmer za ureditev dolgov in valutnih odnosov. Mislijo, da jim bo spekulacija v Wallstreetu zopet pričarala splošno blagostanje.

Kratek sprehod po Londonu zadostuje, da se vidi, da je angleška krilatica »kupujte angleško« prešla v meso in kri vsega naroda. Vsak komadič mesa v trgovini, vsak kos sadja, cvetlice na trgu in v prodajalnah so opremljene z britansko standardno v znak, da so angleški proizvod. Blago iz kolonij je označeno kot proizvod britanskega imperija in to zadostuje ljudem, da vedo in razumejo, kaj to pomeni, da se zna v svoji nacionalni discipliniranosti po tem ravnavati. Tu se je brez debate in kot samoumevno izpeljalo to, o čemer mi že leta in leta govorimo, za kar vztrajamo razne akcije, tiskamo plakate, dočim v praksi potem navadno delamo drugače. Angleži te politike ne nameravajo opustiti. Še manj Nemci kjer se izživlja hitlerizem baš v avtarkiji in istotako so Francozi odločeni pomagati kmetu z vsemi sredstvi, da ne postane v sedanjih depresiji cen pasiven. Gotovo ste čitali, kako bajno visoko ceno je odredila francoska vlada za pšenico, potem ko je s spretno politiko kontingentov onemogočila vsak vpliv nizkih cen importne pšenice na domače tržišče.

Vse to se bo po londonski konferenci nadaljevalo v najmanj istem obsegu, kakor doslej. Izvozna trgovina postaja pri tem skrajno riskantna in vedno bolj nemogoča. Ko se pelješ od Dovera proti Londonu, vozi ekspres južno od Tonbridgega dolge kilometre skozi hmeljske nasade, katerih obseg vsako leto narasta. Angleži niso kot naši pivovarji, da bi omaloževali lastni hmelj. Ponosni so nanj in s to odstotno carino so ga zaščitili. Kdor se je udeležil živinorejske razstave v Derbyju, se ni mogel dovolj nadejati orjaškemu komadu angleške živine in kvalitetni dovršenosti vseh njihovih proizvodov. Potem se ni treba čuditi, da perutnino, šunko, mesne proizvode, jajca in vse drugo, kar prihaja s kontinenta, žigosajo na vseh straneh z modrim mokrim žigom, ki po kvartu ves izgled in dobro ceno uvažane robe. Zaman se je trudil holandski delegat v podkomisiji in razkazoval sliko žigosane šunko, ki je bila podobna staremu potnemu listu polnemu štampilj, in zagovarjal potrebo ukinitve takih ukrepov. Našel je gluha ušesa in najbrž ne bo drugače, dokler ne bodo nekega lepega dne začeli Nizozemci tudi uvaženo modno blago žigosati na sredi najlepših desevinov z barvastimi igi. Mi smo pred leti za desetine milijonov jake lovčali na Anglijo. Daneske

tvrdke so imele tam podružnice in stalna zastopstva. Odkar je uvedeno žigosanje, ne gre niti en komad iz Jugoslavije več preko Rokavskega zaliva. Končno je to le en mal in postranski primer, ki ga navajam, ki pa je karakterističen dovolj za današnje prilike, ki se v doglednem času ne bodo izpremenile.

Gremo neizprosno pot nadaljnega zmanjševanja obsega mednarodne trgovine in zaenkrat ga nič ne more zaustaviti. Zaman so bili vsi napori in prizadevanja agrarnih držav v raznih odborih konferenc, da se ta situacija vsaj nekoliko ublaži. Industriji, države postajajo v tem oziru vedno bolj nepopustljive. Zato upam, da bo zdaj končno tudi pri nas prodrla zavest,

da se moramo postaviti na lastne noge. Hoteli ali nehoteli, moramo. Gotovo ne bomo naredili tega v prepričanju, da to vodi k cilju splošnega napredka in razvoja, toda danes nam je ta politika vsiljena in neodpustno bi bilo, ako bi izgubili še nadalje čas s filozofiranjem. Naša produkcija se mora zasnovati na potrebah notranjega tržišča, izvoz bo postal le izjema. Logična posledica tega pa je tudi, da ne bomo mogli v bodoče voditi politike odprtih vrat pri uvozu naprav, živil, ki maltretirajo naš izvoz, marveč se moramo odločiti za politiko reciprocitete, ki jo je že davno uvedla celo Turčija in ki nam je v danih priključkih edino sredstvo za vnovčenje prebitka naše proizvodnje.

Ko je bila konferenca zaradi stališča Američanov v vprašanju valutne politike v največji krizi, se je jasno očrtala opredelitev držav po novi ekonomski grupaciji bodočnosti. Kolonialne vevilele bodo posvečale glavno svojo pozornost razvoju in napredku kolonij, osredotočile svojo investicijsko delavnost nanje in se tesneje izgradile preferencialni sistem med materinsko zemljo in dominijem. V kolonijah imajo ne samo izčrpana bogastva industrijskih sirov in poljskih pridelkov, marveč tudi najboljše tržišče za svoje industrijske proizvode. Gospodarstvo agrarnih držav jugovzhodne Evrope prepuščalo usodi.

Vprašate me: Kaj nas čaka na polju mednarodnih sporazumov producentov? Odgovorjam kratko: Kvotizacija eksportov in kot daljna posledica pa zmanjšanje produkcije. To se je jasno pokazalo pri razpravah o izvozu pšenice, lesa, vina in drugih produktov. O vsem tem se da razpravljati, toda take pogoje sprejmemo lahko le takrat, če se temu primerno zasigurova zboljšanje cen in retabilnost proizvodnje. Američani, ki so na razpravah zahtevali, da se odpovejo agrarne države vsakemu preferencialnemu tretiranju, ki smo ga s težko muko po večletnih naporih za žito dosegli in ki ga je Društvo narodov usvojilo, niso mogli dati nobenega jamstva da bi se dal njih načrt praktično izpeljati. Njih povzroča skrb 500 milijonov bušlov pšenice (nad poldrug milijon vagonov), ki so ostali od lanske žetve in ki bi jih radi prodali v Evropi. Ko so slišali število našega izvoza, so dali znak, da bi te količine spravili v žep tolovnika.

Kljub temu se niso dali prepričati, da preferencialni agrarnih držav jugovzhodne Evrope, ki velja le za par tisoč vagonov v sedanjih skromnih izmeri, ne more vplivati na vrednost ameriškega izvoza in izboljšati cen pšenice. Opravičeno smo jim očitati, da vidijo samo nas, dočim jih preferencialni sistem, ki obstaja med Anglijo in njenimi kolonijami ter Francijo in njenimi kolonialnimi posestvi, niti najmanj ne moti.

Po dolgih tednih pogajanj ni prišlo do pričakovanega sporazuma. Kaj nas čaka, ko se bodo pogajanja obnovila? Američani diktirajo sukcesivno zmanjševanje izvoza. Kdor ne bo ubogal, bo nosil posledice. Pri tem ne smemo pozabiti, da Američani neprimerno ceneje producirajo kot mi, da imajo izgrajene naprave za prevoz in uskladiščenje pšenice, kar nam vse manjka.

Če vse to premostimo, vidimo, da se mora tudi naša gospodarska politika osredotočiti na

izgradnjo in organizacijo notranjega tržišča.

Ki smo ga doslej v mnogem oziru zanemarjali. Izgledi, ki se nam odpirajo glede izvoza, niso ugodni in verjetno je, da bo kljub vsem naporom, ki jih v tem pogledu delamo, rentabilnost našega izvoza še nazadovale. Pa še ena stvar je jasna danes bolj kot kdajkoli prej: Zaupati smemo samo na lastne sile in delo, od zunaj ni pričakovati izdatnejše pomoči. Tudi glede javnih del je nezaupanje kapitala po izkušnjah zadnjih let tako veliko, da bo imel nov odbor, ki bo po konferenci nadaljeval akcijo za izvedbo javnih del, skrajno težavno stališče. Večina delegacij je že na konferenci zastopala stališče, da je to interna zadeva interesiranih držav. Priznam, da se tudi to stališče da braniti z argumenti. Na Češkem so ravnali z uspehom izvedli vpis notranjega posojila in vsakomur, kdor potuje po Italiji, imponirajo grandiozna javna dela fašističnega režima, pri čemer pa zopet ne smemo pozabiti, da je medtem višina notranjih posojil narasla na zavratno svoto 100 milijard dinarjev, ki jih bo težko obrestovati.

V vsej situaciji je najtežje to, da se k vsem dosedanjim oviram trgovine pridruže sedaj še

valutna nestabilnost zaradi padanja cene dolarja.

ki je veljal doslej za najstabilnejšo mednarodno vrednostno mero in pa to, da nikdo ne ve, kako dolgo naj ta nestabilnost traja in do katere meje pojde.

Borzna spekulacija je poglavalna zadnja čas kvišku cene najvažnejših industrijskih sirov, ki jih moramo tudi mi uvažati, daleč preko paritete padca dolarja in je s tem podražila našo industrijsko produkcijo. Učinek tega poviška se bo čutil še čez nekaj mesecev, vendar moramo že danes sigurno z njim računati. Medtem pa pri nas doma cene proizvodov žal niso porasle v takem obsegu, da bi se moglo govoriti o kakem bistvenem zboljšanju položaja našega poljedelca, in težkoče, ki izvirajo iz tega za vse gospodarstvo in za državne finance, tudi niso zmanjšane.

Iak, so pričetno izgledi, v katerih moramo pričakovati nadaljevanja v Londonu pričelih del. Predvidenih je cela vrsta diplomatskih konferenc in komisij, kjer bo poleg držav, ki so zainteresirane na čim prejšnji ureditvi v Londonu načelih vprašanj, prisotnih tudi mnogo takih, ki jim ti mednarodni sporazumi kakor vidimo ne grejo v račun in bodo zato interesirani s tem, da ga čim bolj oddaljijo. To se je pokazalo že sedaj pri razpravi o organizaciji izvoza lesa, kjer so Švedi brez vsake stvarne utemeljitve predlagali in seveda tudi dosegli odgoditev razprav do jeseni, češ da je treba zbrati še nekaj podatkov. Če bomo do tedaj opravili doma vse delo, ki nas čaka in ki ga že leta in leta odlašamo, bo naša pozicija na prihodnjih konferencah trdnjša in jačja. Po novi grupaciji, ki nastaja po londonski konferenci, je v našem interesu, predvsem da čim bolj izgradimo organizacijo podrobno

ekonomske vzajemnosti držav Male antante.

ki nas vežejo in vodijo skupni politični interesi. Na tem polju dosežemo lahko mnogo koristnega in praktičnega za gospodarski napredek naših krajev in mislim, da pač nihče nima interesa, da bi se danje brezdelje in depresija po nepotrebnem brezbrižno zavleklo.

Londonska konferenca odgodena

Macdonald o uspehih in neuspehih svetovne gospodarske konference

London, 27. julija. A.A. Prvo zasedanje svetovne gospodarske konference je njen predsednik Macdonald zaključil včeraj popoldne z naslednjimi besedami:
Dela na tej konferenci so prekinjena, to pa ne pomeni, da bi bila končana. Kaj je vzrok za odgoditev konference? Valutni problem je pokazal takšne težkoče, da je delo finančne komisije in več drugih odborov, ki so razpravljali o problemih, kateri so v ozkih zvezah s finančnimi, moralo nenadoma zastati. In tako smo si morali priznati, da ni mogoče priti do provizornega sporazuma, ki bi omogočil nadaljevanje plenarnih sej konference.

Toda tudi vmesna doba med prvim in drugim delom konference ne sme poteci brez dela. Posamezne države morajo priznati veljavo nekaterim neizpodbitnim elementom, ki imajo vpliv na splošne mednarodne odnose. Iz tega sledi, da so mednarodne konference, kakršna je bila londonska, potrebne. Res, da ne gre za to, da bi se našla univerzalna formula za ureditev n. pr. vprašanja svetovnih cen. Za kar gre, je to, da se v glavnih oblikih sporazumov o načinu, kako morajo posamezne države vsaka na svoj način pomagati in sodelovati za zboljšanje razmer.

Glede vprašanja mednarodnih dolgov Macdonald obznanjuje, da ni bilo mogoče o tem vevležnem problemu razpravljati. Tudi žitno vprašanje je naporno toda upa, da bodo pristojni odbori svoje delo uspešno nadaljevali in ga dokončali do prihodnjega zasedanja konference. Glede denarstvenega problema, čigar vloga je na polju mednarodne trgovine vevležna, misli, da se razprave in posvetovanja o njem ne bodo mogle v neskončnost odlagati in da nobena država niti skupina držav ne bo smela delati ovir sklenitvi splošnega sporazuma, ker bi to ne bilo niti v njenem interesu. Treba bo najti sredstvo za doseg kompromisa med državami z zlatim standardom in šterlinskiimi, dolarskimi in drugimi državami, tako da se bo ustvarila neka stabilnost, ki ne bo odvisna od fluktuacij cen. Macdonald je tudi mnenja, da bo čas stori svoj za doseg sporazuma na čisto gospodarskem področju. Po njegovem si ni mogoče več predstavljati svobodnega tržišča, kakor je bilo nekoč.

Konferenco odlašamo, je sklenil svoj govor Macdonald, v glavnem ne zato, ker bi bili premagani in smo morda izgubili pogum, temveč zato, ker potrebujejo po-

samezni odbori nekoliko več časa, da pogledajo svoja posvetovanja in prouče svoje sklepe.

Seja plenuma konference, ki je trajala dopoldne in popoldne, je bila končana ob 16.45.

Nemci proti konferencam

Berlin, 28. julija. K zaključku svetovne gospodarske konference v Londonu pripominja »Deutsche allgemeine Zeitung«, da so svetovne konference, ki so se rodile iz miselnosti vojne koalije v Versailles, doživele polom, kadar in kolikor so skušale reševati politične naloge. Pričakovati se sme, da pokažejo mednarodna zborovanja raziskovalcev raka, elektrotehnikov itd. koristno delo, toda za reševanje problemov, ki se tičejo najbolj občutljivih čustev popolnoma različnih narodov, je metoda okrogle mize popolnoma neprimerna. Nova Nemčija je to že od vsega početka spoznala in ni nikdar delila z ostalimi rožnatega optimizma, zaradi česar si lahko tudi prihrani, da bi skupno z ostalimi tarnala v razočaranju. Berlinska »Börsen-Zeitung« pravi, da se je londonska konferenca končala z jasnim neuspehom, in meni, da vsebuje ta ugotovitev še drugo, da se mrzlično stanje sveta s sestankom gospodarske konference v Londonu ni dalo izboljšati.

Odmev v Angliji in Franciji

London, 28. julija. Odgoditev svetovne gospodarske konference sprejemajo angleški listi brez večjih komentarjev na znanje, pri čemer poudarjajo njen neuspeh. »Daily Mail« zahteva glede na odgoditev gospodarske konference in glede na to, da je nemogoča mednarodna rešitev perečih gospodarskih vprašanj, naj se uvede v Angliji politika gospodarskega nacionalizma.

Pariz, 28. julija. V komentarjih francoskih listov o odgoditvi londonske gospodarske konference se ne izraža nobeno posebno obznanje, pač pa so listi polni hvale za postopanje francoskega finančnega ministra Bonnetta, ki je dosegel priznanje stabilizacije valut in ohranitev zlatega standarda.

Rimski razgovori

Italijansko-madžarski sporazum o izpopolnitvi dosedanjih medsebojnih gospodarskih odnosov

Rim, 28. julija. Včeraj so se v palači »Venezia« ponovno sestali ministrski predsednik Mussolini, državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Suvich, madžarski ministrski predsednik Gombos in zunanji minister Kanyia k razpravi o vprašanjih, ki se tičejo obeh držav, predvsem pa o ureditvi vprašanj gospodarskega značaja. Sklenjeno je bilo, da se bodo ta posvetovanja v Rimu nadaljevala prihodnji teden ob prisotnosti madžarskega trgovskega ministra Fabinjaja.

Budimpešta, 28. julija. Vlado glasilo »Függetlenség« poroča, da je pri včerajšnjih razgovorih v Rimu med Mussolinijem in Gombosom, ki so bili gospodarsko-političnega značaja, došlo do dogovora med obema vladama o ustvaritvi trajnega medsebojnega gospodarskega političnega razmerja med Madžarsko in Italijo. Ta trajna ureditev naj bi stopila namesto dosedanjega sistema kontingentov.

Prav tako kakor v Berlinu, pravi vladno glasilo, je ministrski predsednik Gombos tudi v Rimu nastopil kot agent za

madžarsko ršenico.

Po vesteh iz Rima je ministrski predsednik Gombos odredil, naj v svrhu končne ureditve gospodarskih vprašanj z Italijo prispe prihodnji teden v Rim trgovski minister Fabinjaj, ki naj bi dovršil pogajanja s pristojnimi italijanskimi častitelji zaradi plasiranja presečka italijanskih kmetijskih pridelkov na italijanskem trgu.

Gombos je danes ob 19.00 odpotoval iz Rima ter se bo vrnil v Budimpešto jutri ob 22.20. V nedeljo bo sprejel avstrijskega trgovskega ministra Stockingerja, ki bo prispev v Dunaj.

Pariz, 28. julija. Poset madžarskega ministrskega predsednika Gombosa v Rimu komentirajo francoski listi še nadalje z največjim zanimanjem. Oficiозна pariška glasila zastopajo skoro soglasno mnenje, da ne gre pri rimskih razgovorih niti za vprašanje revizije niti za možnost zaključitve podumavskega Locarna, pač pa je glavni njihov predmet predvsem nova ureditev italijansko-madžarskih gospodarskih odnosov.

Iz državne službe

Beograd, 28. julija. Za asistenta splošne bolnice v Ljubljani je imenovan dr. Ivan Marinčič, doslej sekundarni zdravnik. — Na Tehnični sred. šoli v Ljubljani je napredoval v II-2 strokovni učitelj Ivan Tavčar. — Pri direktiji državnega rudnika v Breži je imenovan za inženjerja Dragotin Kostanjšek, doslej uradniški pripravnik.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2318.44, Berlin 1363.47—1374.27, Bruselj 799.18—803.07, Curih 1108.35—1113.85, London 169.86 do 191.46, New York ček 4208.27—4226.58, Pariz 224.10—225.22, Praga 169.79—170.65, Trst 301.68—304.08 (premijsa 26.5%). Avstrijski šilling v privatnem kliringu 8.85.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Pariz 20.24, London 17.20, New York 387, Bruselj 72.10, Mila 37.3760, Madrid 43.15, Amsterdam 206.15, Berlin 123.20, Dunaj 68, Praga 15.32, Varšava 57.80, Bukarešta 2.06.

Albanski kralj hudo bolan

Pariz, 28. julija. Listi poročajo, da se je zdravstveno stanje albanskega kralja Zoga, ki ima bronhijalno jetiko, znova poslabšalo. Na dvoru pričakujejo katastrofo. Njegov stalni zdravnik Avstrijec dr. Bauer ni hotel izvršiti potrebne operacije. Zato so pozvali v Tirano nekega italijanskega specialista.

Beograd, 28. julija. Albansko poslanstvo v Beogradu je izdalo komunikate, v katerem demantira vesti nekaterih dunajskih listov, da bi bil albanski kralj Zogu na tuberkulozi. V demantiju se edino priznava, da je imel kralj v zadnjem času brezposledno bolezen v želodcu.

Novi francoski poslanik v Rimu

Rim, 28. julija. Italijanski kralj je sprejel na znanje imenovanje novega francoskega poslanika na italijanskem dvoru grofa De Chambrana.

Drugo lice solnčnega Hvara

Edina rešitev tega bisera našega Jadrana je v tujakem prometu

Hvar, 18. julija.

»Jugoslovenska Madeira« nazivajo tuji naš Hvar in ga občudujejo radi izredno ugodnega podnebja tako poleti kot pozimi. Zato Hvar ni nikdar brez letovalcev, le da se mu pozna letos kot povsod po svetu občutna kriza. 1928. leta je imel 1750 gostov, ki so bivali tu skupno 26.920 dni, naslednje leto se je število gostov in nočnin še zvišalo: 1850 tujcev — 27.600 dni, leta 1930. je hranil Hvar 2676 gostov 26.151 dni, 1931. leta je imel celo 3097 tujcev, ki pa so bivali tu le 23.756 dni. Rekord je dosegel pač lani z 2562 gosti v 29.164 dneh. Letos je bilo tu v prvi polovici leta 951 gostov 9030 dni. Denarni efekt je že padel za 20 odstotkov, od leta 1928 do sedaj pa najmanj za polovico. In to je za Hvar naravnost poraz. Radi Hitlerjeve tujko-prometne politike ni letos tu skoro nobenih Nemcev. Se tudi ni delala v Nemčiji letos velika reklama, kar bi bila itak brezuspešna. Nemci so prihajali prej v zimskem času od januarja do aprila, ko drugi ni nihče zahajal sem. In ti so pustili lepe denarce. Zdaj je to odpadlo. Največ tujcev prihaja v poletnih mesecih, julija in avgusta. Vrstni red tujcev je bil do predlani sledeč: Jugoslovani, Nemci, Avstrijci, Čehi, 1932. so zavzeli četrto mesto Poljaki, ki jim je naš poslanik na Poljskem izposloval pri njihovi vladi posebne olajšave. Letos je tudi to odpadlo in na Hvaru so Poljaki zdaj redki. Pač pa so ustanovili »Zadruge« za zadržitev poljskega doma, kupili svet v bližini kopališča in čez tri leta bo stala tam ponosna zgradba, vredna 2 milijona dinarjev. Letos je tu največ Čehov, kar jim omogoča poseben tožadveni dogovor. Jugoslovani so kot vedno na prvem mestu, le število dni bivanja se občutno niža in na dinarje se gleda bolj kot prej.

Pred prevratom v Dalmaciji takorekoč ni bilo govora o tujakem prometu. Avstrijci je pač skrbno čuvala, da se ne bi ti kraji preveč opomogli, ker je bilo to proti njenim interesom. Le Hvar je cesarici Elizabeti toliko ugajal, da je dala za glavno 60.000 K pobudo za ustanovitev Higijenskega društva, ki je zgradilo sedanji Palace hotel. Ta je po prevratu prešel v privatno last in še danes pravi v Hvaru. Za njim je hotel Kovačič, o katerem sem že poročal. Hoteli se morejo danes vzdržati le, če so v izključni zasebni lasti, zadolženec neusmiljeno poje boben. Hotelierje ubija predvsem hišni davek. Do 1927. leta se je v južnem Primorju, nekdanji Dalmaciji, zgradilo poleg številnih privatnih še 1500 novih sob za tujce. Zdaj je stagnacija. Imenovanje dinarja so pustili tujci v Dalmaciji 120 milijonov dinarjev, kar znaša več kot njen najglavnejši produkt, to je ribolov.

Vse naše Primorje z otoki je resnično navezano največ na tujski promet. Hvar-

ska občina to predobro občuti. Tudi njeni ameriški izseljenci so bili domačinom tja do 1928. leta važna opora. Nad milijon dinarjev so poslali vsako leto le v občino Hvar. Zdaj kane komaj kak dolarček čez veliko lužo.

Dalmacija daje v dobri letini na vinu, olju, dišečih zeliščih in ribolovu 1 milijardo 700 milijonov dinarjev dohodkov. Premislimo, da se je še pred leti prodajalo vino na debelo liter 4 Din, danes 1.50 Din, olje je bilo prej 14 do 18 Din kilogram, zdaj 9 do 10 Din, rožmarinovo olje prej do 80 Din kilogram, danes 30 Din, riba prej do 6 Din kilogram, zdaj 2.80 Din sojena, iz morja potegnjena pa komaj 1.25 kg. In v Dalmaciji živi 520.000 seljakov in ribičev, ki se bavijo s pridelovanjem omenjenih produktov in tako pride na osebo letno 3200 Din, čistih pa komaj 2800 Din, kar je daleč pod eksistenčnim minimumom, ki znaša za tukajšnjega kmetu 4800 Din letno. To pa pomeni, da bi morali znašati dohodki deželnih pridelkov vsaj 2 milijardi in pol dinarjev.

Primanjkljaj bi se pokrili z industrializacijo Dalmacije. Tu pride v poštev predvsem cement. Toda tako finančno kritje primanjkljaja bi v doglednem času privedlo do fizičnega uničenja prebivalstva in bi končalo z veliko narodno nesrečo, ker deset let dela v cementarni je gotova tuberkuloza. Posledice so razvidne.

Hvar prideluje zelo mnogo rožmarinovega olja in vsaka večja vasa ima lastno rožmarinovo zadrugo. Kulturo buhača, ki je bila na otoku zelo razvita, so ljudje opustili, ker se ne izplača. Pred leti so dobili za kilogram 660 Din, danes komaj 12 Din.

Največja hvarska občina Brusje, ki je dala lepo število inteligence, je imela prej 1300 prebivalcev, zdaj jih šteje še komaj 800. Vse je emigriralo v Južno Ameriko, kjer pa se izseljenci tudi komaj preživljajo, za dom ne ostaja nič. Prej so imeli tam lastno posojilnico in hranilnico, zdaj je ne rabijo. Vas je tako obubožana, da hvarska občina mirno trpi, da Brusjani odnašajo les iz njenih gozdov na trg in si za bori izkupiček kupijo kruha, ker sicer bi morala poginiti vsa vas od pomanjkanja. Tako so mi zatrdili v hvarskem občinskem uradu.

Tako je torej drugo lice solnčnega Hvara, ki mu je edina rešitev v tujakem prometu. In zanj se dela. Stare, že obstoječe ceste se razširjajo, ker niso bile grajene za avtomobile, leta 1914 prekinjeno delo se nadaljuje in v doglednem času se bo otok Hvar postavil s prvotno cesto Hvar-Stari grad-Jelsa. Tam so pred kratkim slučajno odkrili staro rimski vodnjak in tako postaja Hvar vedno znova privlačnejši kot živ starinski muzej in kot letovišče z najugodnejšim podnebjem v širni naši domovini. Vreden je resnično vsestranske pozornosti.

Češkoslovaški Sokoli se vračajo

Jesenice, 27. julija.

Danes se je peljalo skozi Jesenice članstvo sokolske župe Plzen V. v svojo domovino, ki se je udeležilo pokrajinskega zletja v Ljubljani in med tem posetilo sokolsko društvo v Subotici.

Na jeseniškem kolodvoru je pozdravila naše mile brate, sestre in naraščajnike po številu 91, deputacija jeseniškega Sokolskega društva z dvema praporoma. Kolodvor je bil okrašen s češkoslovaškimi zastavami, kar je napravilo posebno ugoden vtis.

Podstarosta br. Šega je prosil navzoče brate in sestre, naj odnese iz našega obmejnega kraja pozdrave vsem bratom in sestram župe Plzen V. z željo da bi se kmalu zopet videli. V imenu mestne občine je pozdravil naše brate in sestre občinski svetovalec br. dr. Kogelj, ter jim želel srečno pot, prosil jih, naj izročijo pozdrave vsem svojim bratom v domovini. Br. Pibrovec, šolski upravitelj je pozdravil češkoslovaške naraščajnike, proseč jih, naj pozdravijo vsa češkoslovaška sokolska naraščaja. Naša mala Tatijana Šaplova je pozdravila goste v češkem jeziku, kar je navzočim do solz ganilo.

Za pozdrave sta se zahvalila br. ing. Frante Pohorjšký, starosta župe Plzen V. za jugoslov. ligo pa br. Jože Burda. V vselem razgovoru z dragimi brati in sestrami je hitro minil čas in poslovili smo se res po bratski z željo, da se čim prej snidemo zopet, če prej ne, pa prihodnje leto v Varšavi.

Sv. Birokracij v javnem stranišču

Ljubljana, 28. julija.

Sv. Birokracij ni odinil na počitnice, čeprav ima tako naporno službo, naporno in odgovorno, da bi ga morali poslati brezplačno na rivijero. Čudno, da se ga nikdar ne spomnite v časopisju ter ne poznamo njegovih neminljivih zaslug. Nekoliko je razumemo vašo rezerviranost, zato dovolite, da spregovorim čitatelji, ki se mu ni treba bati, da bi ga prišel Birokracij morit kot prihajajo za vsako figo razni -krakci in Servacij.

Marsikdo ne ve, da ima blaženi Birokracij največ zaslug baš v javnem stranišču, kjer se mora žrtvovati za javni blagor v vseh sferah. Toda ne smemo metati vseh javnih stranišč v en koš. Povsem na svojih tleh se čuti vse-mogočini in premočini Birokracij samo v Zvezdi. Ne verjamemo, da še niste slišali njegovega mogočnega, triumfalnega glasu v Knafljevo ulico. Ne moremo tudi verjeti, da še niste opazili prestrašenih beguncev, ki skoraj vsak dan beže iz Zvezde kot pred kugo. Češče tudi pride do prave katastrofe, ko ta ali oni skipljnt, reagira na bojevitost junaškega Birokracija z metlo v rokah.

Človek bi mislil, da se gode v stranišču v Zvezdi strašne reči. Češče se ljudje, ki počivajo v parku, silno prestrašijo, ko se nenadno razleže iz »parfumerije« neznan-sko kričanje, kot da derejo nekoga na meh. »Kiljent« pa jo ubira urnih krač od stranišča, kot da so mu vsi vrage za petami. Prvoke dežujejo takšne, da niso niti več v slogu naturalizma stranišča. Ljudje, ki so se seznanili s jeziki in Birokracijem pri tem stranišču, se izogibajo tega javnega lokala v velikem ovinku ter si ne upajo češče niti skozi Zvezdo. Ljudje, ki so priče takšnih razburljivih prizorov pri stranišču, mislijo, da so ubožni pribelžniki, ki iščejo zavetlišča v negotovnem stranišču, pravi zločinci. Navadno je pa njihov največji greh samo, da vstopijo v stranišče, ker so pač ljudje ter imajo naravne človeške slabosti. Včasih so nekateri verovali, da samo cesar ne hodi na stranišče, zdaj se pa menda ne zdi nikomur več nič čudnega, če obišče kdo stranišče, čeprav javno. Samo sv. Birokracij ne more tega razumeti, do zdaj ljudje baš k njemu v stranišče in Zvezdo. Čim odnese samo za pet vrata, že stoji strogi Birokracij v bojeviti pozdi pred teboj ter kriči, da je treba plačati vsa p-nino. — Dinar je za plačati! Dinar! Kar takoj! Tukaj ni zastoj! Če imate dinar? — Ljudje stopajo že itak bolj v zadregi v stranišče in temu in onemu se strašansko mudi, zato si lahko mislite kako se prestraši, ko se zapraši tako vohementno vanj gospodarica stranišča. Še predno ta ali oni poseže v žep po drobci, izgubi pogum ter ga amaoonka izrine iz stranišča, čeprav je sila že velika. Sv. Birokracij je neomejen gospodar in nihče se ga ni upal doslej lotiti niti s peresom.

Krvav spopad kmečkih fantov

Kranj, 27. julija.

V Spodnji Kokri nad Kranjem so se pretekli ponedeljek fantje sprili radi mase preteklostnega vprašanja, kdo bo plačal vino. Okrog pol 17. so bili v tamkajšnji gostilni Jožef Krč, Stanislav Šavs, Rudolf Tičar, Franc Kremsar in harmonikar Pavel Dolenc. Nekaj časa so pili, potem pa so se šli kopat v Kokro. Pri kopanju so spili 5 litrov vina. Po kopanju so odšli v drugo gostilno. Tu so najprej popili 2 litra, za naslednji liter pa se je vnel pre-plir. Krč ga ni hotel plačati, ker ni hotel menjati 100 Din, drobiža pa ni imel. Pre-plir je segel tako daleč, da je Krč razdražen potegnil iz žepa nož. Najprej se je lotil Tičarja, ki ga je zabodel v brado in mu prizadel do kosti sežajčo rano. Nato je šel nad Šava, ki ga je za naravnost razmesaril. Sunil ga je v levo stran rebra; rana sega v pljuča. Tudi v desno stran prsi ga je zabodel. Dalje ga je zadel z nožem še v vrat, kjer sega rana v podkožno tkivo, in končno še v desno nad-laktnico. Tedaj pa se je Krč zbal in po-begnil iz gostilne. Pri vratih pa sta se srečala s Kremsarjem, ki je bil zadnja njegova žrtev. Zabodel ga je v desno roko, ki je sedaj sploh ne more premakniti. Šava, ki je bil najbolj poškodovan in ki je izgubil mnogo krvi, so morali odpeljati v ljubljansko bolnico. Vsi ranjeni fantje so impovedni, da niso bili s Kremsarjem nikakor sovražni. Vse povere druge priče, se je prepričeval radi treh dinarjev, ki bi jih moral plačati Krč. Ko so orožniki zasilili Krča, je ta sprva vse tajil, potem pa se je začel izgovarjati, da so fantje tudi nje go potegneti pretepli in da se je moral braniti. Pravi, da je dobil močan udarec v oči in da ni videl, kaj dela. Ljudje, ki poznajo razmere, so mne-

nja, da se je Krč najbrže hotel maščevati nad Kremsarjem, ki se je svojčas razumel s sedanjim Krčevim dekletom. Na-ključje je pa naneslo, da je Kremsarja samo lahko ranil, dočim so Šavsore rane smrtno nevarne.

Naša domovina v očeh Francoza

Ljubljana, 28. julija.

V Zagrebu izhaja že nekaj tednov tednik »Glas nove generacije«. Kakšna je ta generacija ali kakšna bo, ne moreš presoditi tako hitro po takšnih »glasovih«, a težko je zanikati, da list ni zabaven. Tu di poučen je neznanstvo, da se moramo zanimati zanj tudi v naši ožji domovini. Zlasti takšnih člančev, epopej naši mili domovini, ne smemo prezreti, kakršni je prevod H. Dobrayevega potopisnega članka o naši banovini. Kdove, ali je bil prevajalec kdaj pri nas in kako je prevajal francoski potopis. Toda velika škoda bi bila, če bi se Slovenci ne seznanjali s svojo ožjo domovino tudi od strani poetičnih potopisov. Torej dosloven prevod prevoda:

»Prav za prav zgodovina Slovencev ni tako žalostna, kot ostalih jugoslovanskih pokrajin. Zasedena je po Slovanih okrog 45. stol. kot tudi ostale jugoslovanske dežele, a ni bila nikdar pod turškimi jar-mom. Karel Veliki je našel Slovence ne-zavise in jih je priključil k svojemu carstvu 1. 778. Od verdenske pogodbe 1. 848 do trianonske 1. 1919 so bili v sestavi Nemškega ali Avstrijskega carstva. Zato Ljubljana sliči zelo južnomemskemu mestom. Lepi park Tivoli, četudi zgrajen po Marmontovo upravo, ima lice, kot da uspa malomeščane brez nacionalnih pretenzij.

Kljub temu Slovenci niso nikdar pozabili svojega slovenskega porenja in tuji jarem jim je bil odvraten. Prvo upanje na nezavisnost se je pojavilo pri njih, ko je Napoleon I. ustvaril ilirske province, embrio južnoslovanske domovine, čeprav nenopolne. To upanje se ni izpolnilo, a je vendar zapustilo v srcih globoki čustvi: mogočnost svobode in ljubezen do Francije. V istem času filologa Miklošič in Kopitar ustvarjata slovenski književni jezik in gramatiko in prvi pesniki »Matice« vzbujajo narodno zavest in zmisel za slo-vansko vzeemnost.

Ljubljana je sestra Grenobla tudi zato, ker je izhodna točka za ture proti Julijskim alpam in proti gorski verigi Jelovca in Kamnika. Slovenske cepice in klobuki s presi se pozdravljajo po prepadih in strmih pečinah, po razornih planinah na vrhu Triglava, v bližini trimeje Jugo-slavije, Italije in Avstrije. Okrog luksuznih letovišč, kakor Rogaske Slatine, nudijo se jelkovi gozdovi in planinske livade kot tudi prijetne ravnine. Na planinah spe krasna jezera: Bohinjsko, obklo-jeno s hribi, Blejsko, letna rezidenca kraljevske družine, kjer stari grad, zgrajen kot gnezdo na vrhu griča, dominira s cerkvico že od daleč, dvignjeno na zelenem otoku. Mali hudourniki — Blatrica, Kokra, Savinja — se spuščajo naglo v Sa-vo, kot da ji dokazujejo svoje hribovsko poreklo, pa tudi Sava sama, kapricljiva in raznolika, pozdravlja v svojem teku vasi z nešteti cerkvami, maže se tekoč-mi valovi premočkopov v Trbovljah, grmi izpod Zidanega mosta in počasi širi svojo strugo in dolino, da neke okrog Zagreba priteče v staro Panonsko ravnino z ostrimi zimami in vročimi poletji.

Na višku plavalne sezone

Ljubljana, 28. julija.

Še so nam v spominu nemogoče pri-like, ki so se v njih udeležili ilirijanski skakači lanskega državnega prvenstva skokov v Karlovcu. Ne samo, da sodniki niso sodili tako, kot bi morali, tudi ob-činstvo se je vedlo tako nekvificirano, da skakači Ilirije sploh niso hoteli na-da-jevati s skoki, ker so ljudje na nje me-tali kamenje. Prišlo je tako daleč, da je Ilirija zagrozila, da sploh ne bo nastopila v bodoče, če se bodo skoki vršili v Kar-lovcu. Lani ljudje niso mogli tega verje-ti, ker smo v Ljubljani vajeni, da gre do plavalne prireditve v redu. Letos, ob pri-liki plavalnega prvenstva zagrebškega podsaveza se je ponovno pokazalo, da ne kaže v Karlovcu prirediti prvenstev. Ob-činstvo se je vedlo tako sovražno naspro-ti zagrebškim sodnikom, da se ti niti niso upali razglasiti vrstnega reda tekmoval-cev na cilju. Prvenstvo je bilo prekinjeno in bi se moralo to nedeljo nadaljevati. Za-grebški klubi, kakor tudi sodniki, pa so izjavili, da bodo tekmovali oziroma sodili v Karlovcu le pod pogojem, da jih pod-savez zaščiti pred karlovoško publiko. Za-grebški podsavez je zato na svoji zadnji seji sklenil, da se prvenstvo do nadaljne-ga odgodi z motivacijo, da prilike v Kar-lovcu ne dopuščajo mirnega in pravilnega nadaljevanja tekmovalja. Obenem je pod-savez suspendiral nekoliko funkcionarjev karlovoških klubov.

Državno prvenstvo v skokih bo letos v Ljubljani, s čimer je zajamčena pravil-nost tekmovalja. Ljubljansko sportno ob-činstvo sicer tudi bodri svoje plavce, vendar nikdar ne nastopa sovražno na-sproti tekmovalcem zunanjih klubov. Ta-ke stvari kot v Karlovcu, so v Ljubljani nemogoče.

Za skoke so se prijavili naši najboljši skakači iz vse države. Za juniorske skoke so prijavljeni od Ilirije Zihel, Skrbinek, Petrovič in Pribošek, od Concordije Po-gačnik in Loborec, od Jadrana pa Kneže-vič in Duplancič. Juniorske sta postavila Ilirija Tavčar, Jadran pa Kuzmanič in Si-dar. Za seniorske skoke z deske: Ilirija: Kordešič, Antosiewicz, Skrbinek in Pav-lič, Jadran: Mateljan, Pavič in Parič, Concordia: Praunperger, KSU: Grilc in Jadrič, Seniorji s stola: Ilirija: Kordešič, Trost in Srebrnič, Jadran: Pavič in Parič, KSU: Grilc, Concordia: Karba, Seniorke z deske: Ilirija: Ravnikar, Pretmar in Paungartner, Concordia: Dovč, Jadran: Ivančević, KSU: Livojevič, Vukič, Senior-ke s stola: Ilirija: Pretmar, Concordia: Dovč, KSU: Livojevič.

Vsi tekmovalci zunanjih klubov so že v Ljubljani in vsak dan pridno vežbajo

na kopališču Ilirije. V okviru državnega prvenstva bodo tudi plavalne tekme. V soboto zvečer bo dvomatch med Ilirijo in Haškom, v ponedeljek zvečer pa dvo-match med Viktorijo (Sušak) in Ilirijo.

Beleznica

Koledar.

Danes: Petek, 28. julija katoličani: Viktor, Imencij, Svetomir, pravoslavni: 15. julija.

Današnje prireditve.

Kino Matica: »Princesa in tenorist«.

Dežurne lekarne.

Danes: Babovec, Kongresni trg 13, Ho-čevar, Ljubljana VII. Celovška cesta 34 in Ustar, Sv. Petra cesta 78.

Izped sita in rešeta

Vse telefonske številke so na počitni-cah, vse se je razlezlo po letoviščih, ko-lonijah in sotoh. Če bi prišel zdaj v Ljubljano Kiepara ali Schmelting, bi ne imel komu dati lastnoročnih podpisov. Kamor pozvoniš, povsod te čaka isti od-govor: »So na počitnicah«. In kdo bi lu-dem zameril, da počivajo. Saj je še do-bri bog počival, ko je ustvaril svet. A ljudje so to stvarnikovo delo tako izpopolnili, da jim nihče ne more odrekati pravice do počitka. Počitnice s počitkom, kopanjem, solnčenjem, niggerolom in vsemi drugimi pritliklinami je torej utemeljeno in ni zo-per to utemeljitev nobenega pravnega leka. Saj so celo gospodje sodniki na počitnicah in se je šel tudi pravni lek z nji-mi solčiti.

Po tehtnem uvodu se menda že smemo obrniti na naše cenjene naročnike, in-se-rente, čitatelje in prijatelje s ponižno prošnjo, naj se izvolijo izjaviti, ali bi imeli kakršnekoli pomisleke zoper to, da bi šlo še naše uredništvo na počitnice. Če nimajo nobenih pomislekov — in trdno upamo, da jih nimajo — naj nakažejo upravi naročnino in denar za morebitne oglase za dva meseca vnaprej, kolikor si je zaželelo slavno uredništvo počitnic, od 1. oktobra bodo pa zopet redno prejeli »Slovenski Narod«.

Tenis

— Turnir za »Pogačarjev memorial«, ki bi se imel vršiti preteklo nedeljo, je bil zaradi dežja prekinjen in se je nadaljeval vese teden v večernih urah. Finale v singlu se bo igral danes ob pol 7. zvečer, za fi-nale sta se uvrstila g. Truden in dr. Blei-weis. Obeta se prav zanimava igra. O tur-nirju, ki je bil nekaj pregled domačih sil in moči, bomo še poročali. V doubu je zmagal par Truden-Dacar nad parom dr. Bleiweis-Banko.

— Zluzan prispevek. Teniška uprava je znižala do konca sezone prispevek, ki znaša Din 125 za osebo. Mladina pa ima že itak znižan prispevek Din 100. Igra se la-hko vsak dan. Začetnikom omogočeno treniranje z boljšimi igralci. Prijave se spre-jema vsak dan na igrišču.

Šport

— Pododbor koturškega saveza Ljub-ljana poziva včlanjena društva, da se njih dirkači in člani polnoštevilno udeleže dir-ke, ki jo priredi ASK Primorje, kolears-ka sekcija, v nedeljo dne 30. t. m. ob 14. uri na progi Ljubljana — Trojane. Start in cilj pri 2 km na Tyrševi (Dunajski) cesti.

— Medklubske kolearske dirke ASK Primorja bodo jutri na progi Ljubljana — Trojane in nazaj. Start in cilj v km 2. Glavna skupina vozi 75 km in ima obrat v km 39,5, juniorji pa 56 km in imajo obrat v km 30. Prijavnina Din 10. Vsi pri-javljeni dirkači morajo biti na startu točno ob 18.30 uri. Voz se po pravilniku ko-turškega saveza. Dirkače opozarjamo, da bo vsako tudi najkrajše vodstvo z motor-nim kolesom kaznovano z diskvalifikacijo.

Iz Celja

— Neureča kolearsja. V sredo 26. t. m. se je peljal 24-letni brezposelni čev-ljarski pomočnik Martin Rojc iz Galicije pri Celju s kolesom v Zalec. Na nekem ovinku je izgubil ravnotežje in padel tako nesrečno da si je zlomil levo roko.

— Davčna uprava v Celju poziva vse lastnike voz, biclikov in fitakarskih voz, ki še niso plačali takse po tarifi postav-ki 100. takanega zakona za leto 1933, da plačajo to takso najpozneje 10. avgusta pri davčni upravi v Celju, sicer bodo kas-novani po določilih omenjene tarifne po-stavke.

— Umrla sta v četrtek 27. t. m. v celjski bolnici 56-letna žena cerkornika Franciška z Ljubnega, na Lopati 11 pri Celju pa 64-letna posestnica Terezija Breznikova.

Iz Kranja

— Samaga sebe je potegnil. Zelo zani-miv primer so imeli orožniki minul tork. V občinski pisarni se je zgledal 27-letni Janez Ravnikar iz Skofje Loke. Pripove-doval je, da je bil napaden v bližini Kra-nja in da mu je bilo ukraden kolo, suk-njič, čevlji, klobuk in denar. Na ta način je hotel dobiti ob občini kak podporo. Ker se je zdel sumljiv, so ga zaslišali še orožniki. Po daljšem posvetovaljanju so zvedeli celo vrsto Ravnikarjevih pusto-lovin. Najpreje je prodajal v neki kranjski gostilni natakarič dovo, ki je za ni hotela kupiti. Potem je začel balnati. V večji je nato ukradel kolo, ki ga je pro-dal, a ga ni mogel prodati. Pripeljal ga je nazaj. Do dveh ponoči je kvartal v ka-varni, potem pa je odšel s tovariši na Primekovo, kjer so pred gostilno igrali za denar do sedmih jutraj. Izgubili je ves denar. Moral je zastaviti celo čevlje, su-knjo in denarnico za 60 Din, ki jih je tudi izgubil. Zato je hotel dobiti ob občini podporo, da bi rešil svoje stvari. Orožni-kom pa se je posrečilo, da so odkrili vse pustolovščine tega strastnega igralca.

— Ribe je lovil. M. Fr. z Gornje Save je bil že kaznovan zaradi ribarjenja. Ne-davno je ujel v Savi pod tovarno Jugo-bruna 7 in pol kg težkega sulca, ki ga je prodal neki gospe za 60 Din. Priče, ki jim je sam pripovedoval, so izpovedale, da je še večkrat lovil v revirju g. Rietja Mayra ribe, ki jih je potem prodal. Samo omenjeni sulac je bil vreden okrog 525 Din.

Počitniška kolonija moščanskih Kolašic

V škofovem gradu v Goricanah pri Medvodah je na počitnicah 30 otrok iz Most

Medvode, 28. julija.

V škofovem gradu na Goricanah pri Medvodah je že 14 dni vse živo in veselo. Zakaj bi tudi ne bilo, saj je tam 30 otrok iz Most, ki se imenito počutijo, ker imajo vsega devolj, zlasti pa obilo tečne hrane, svežega zraka, solca in kopanja v topli Sori, razen tega pa hodijo še na izlete, da poznajo že vse hribočke in vasiče slikovite okolice tega lepega gradu. Lepšega kraja, kakor so ga izbrale moščanske Kolašice, za letovanje, skoraj ni mogoče najti!

Takole ob 7., ko je solnce že visoko, pozdravi svoje male varovance voditelj-ica in družtevna odbornica Jožica Prusni-kova in hipoma je vse pokoncu. Po mo-litvi se otroci umijejo in točno ob 8. zaj-trkujejo, kjer skrbi za red nadzornica učiteljica Hermina Horvat. Pri pospravljanju pomagata dve deklici, dečki si pa sami po-koštelje. Vsi imajo dosti opraviti, saj de-klice stanujejo v 2 velikih sobah, dečki pa v viteški dvorani, kjer prirejuje tudi igre. Pri tem jim pomagata vrli moščanski So-kolci Vera Hreščakova in Ivanka Cokova. Takole ob 9. je vse končano, da lahko gre-do na izprehod, s seboj pa vzemo tudi južino. Opoldne je kosilo, ki ga pod vod-stvom voditeljice pripravi Mici Horvato-va tako dobro, da ima kolonija na hrani celo družino odbornice Balohove, ki je tu na letovišču s svojimi 3 ljubeznivimi otro-ci. Po kosilu mora vse počivati in ni čuda, da se malčkom kar vidoma debele lička, saj razposajena družina porabi do 20 kg kruha na dan. Popoldne je določeno za kopanje v Sori, kamor jim kuharica pri-nese tudi južino. Ob 7. se vrnejo k večerji, a odbornici Funtek in Javoršek jim pa za priboljšek prinese še črešenj ali drugega sadja. Vsi otroci so zdravi in se dobro po-čutijo, kar se pozna tudi pri tehtanju.

Ni dneva brez obiskov, posebno pri-jetno je pa, kadar pride prosvetar moščan-skega Sokola, br. Rozman ko se takoj pri-čne učenje iger, deklaracij, pesmic itd. V nedeljo so prišle odbornice s svojo požrt-vovalno predsednico g. Marico Kruhar-jevo, kolonijo je pa obiskal tudi sorodni predsednica, novomašnik Andrej Majcen, ki so mu otroci priredili prav lep sprejem. Pozdravni govor je zložil prosvetar br. Rozman in je lahko ponosen na deklama-torico Irenko Prusnikovo. V nedeljo po-poldne so pa kolonisti dobili še odličnejši obisk. Pripeljal se je namreč moščanski žu-pan g. Šeme, ki ga je pozdravila kolonist-ka Koprivčeva s tako ganljivimi zahvalni-mi besedami, da so se vsem zaiskrile solze v očeh. Župan g. Šeme je bil silno za-do-voljen, ko je videl, kako dobro se počutijo revni otroci, katerim je moščanska občina omogočila počitnice. Za to priliko so otro-ci pripravili tudi tri igrice, da je bilo graj-sko dvorišče vse polno gostov. Posebno zaslugu za to prireditve imata oskrbnik g. Rozman in župnik g. Oblak iz Preske, ki sta preskrbela vse potrebno za igre. Po-sebno hvaležne so pa Kolašice predvsem škofu g. dr. Rozmanu in ekonomu g. Mr-veču in oskrbniku g. Rozmanu ter naši desni roki g. Dorci, da so tudi letos do-bile ta krasni kotiček. Ker bi vsako leto ra-de letovale tu, so Kolašice že lani sprožile mi-sel, da bi postavile leseno barako, zato gnojijo posestva, da jim postoi primerni

odškodnini odstopijo 500 do 600 kv. m sveta in tako zasigurajo dno za kolonijo.

Kolonija ostane še do 7. avgusta na Go-ričanah in še vedno sprejema otroke, ki bi se ji radi pridružili. Čez 12 dni se otro-ci ločijo od tega lepega kraja, vendar ima-jo pa Kolašice trdno upanje, da se s po-močjo župana g. Šemeta in višjih faktor-jev prihodnje leto spet vrnejo v ta pri-jazni gorenjski kotiček.

Moderne klavnice

Ljubljana, 28. julija.

Še pred vojno smo mislili, da imamo pri nas v naših krajih moderne in lepe klavnice. Toda strokovnjaki so videli za-starelost teh obratov. Dv. faktorja sta bila, ki sta ovrnila dotedanji sistem klav-nice in ki sta povzročila njih zastarelost. To se je opazilo v prvi vrsti tam, kjer so večji ljudski centri — večja mesta. Po-sebno mesta so pokazala veliko rast. Za-to je postal konzum mesa večji in klav-nične naprave niso več zadostale. Poka-zala se je potreba reorganizacije pr-meta na teh zavodih. Ta organizacija je pa morala biti takša, da je izboljšala tudi higijenično pridobivanje mesa in da ol-straňuje istočasno mučenje živali, ter končno izboljša vzdržljivost mesa.

Iz teh vidikov se je opazilo, da v naši mladi državi ni bilo niti ene, vsem tem zahtevam odgovarjajoče klavnice. Prva je bila Ljubljana, ki je modernizirala z razmeroma malimi stroški svojo klavnico tako, da odgovarja lahko zahtevam slo-veškega klana, zahtevam pridobivanja in shranjevanja mesa in je odstranila mu-čenje živali iz svojega obrata. Meso se prevažna na zračnih tirih tako, da pride samo z rokami osebja v stik. Živali se omočijo pred zakolom potom strela ali pa potom elektrike. Izdelana roba se lahko sproti odvažja iz klavnice, kjer nastane pr-otor za druge. Meso se shranjuje in hladi v hladilnicah, kjer obkazi in postaje lažje prebavljivo in okusnejše. Ljubljani so sle-dile Trbovlje, Beograd, Celje, Split in končno Zagreb, ki je žrtvoval za to, da klavnico neverjetne vrste, pa se to postavi pred vso Evropo z eno najmoder-nejših klavnice. Vprašanje klavnice je jav-no veterinarsko sanitarno vprašanje, ki je pomno veterinarjev, kajti veterinarji la-ko pokažejo na tisoče in tisoče najmožnej-ših naprav, raztresenih po vsem svetu. Pa tudi druga mesta uvajajo potrebo modernih klavnice ker so si v svesti važ-nosti teh zavodov za prebivalstvo. Prav kmalu se bodo morale v to odločiti tudi večje letoviške in zdraviliške občine.

Torej čakajo naša mesta še velike na-loge, ker se povsod kaže potreba moder-nizacije higijeničnega pridobivanja mesa. V Nemčiji so na klavnica celih znamenit-ih zavodih. Na klavnici v Berlinu deluje nad 120 veterinarjev, ki imajo polne roke te-la. Nastaja znanost o klavnica, na fakul-tetah nastaja celo stolice za klavnice, na vodo, n. pr. v Hannoveru itd. Isto se opa-ža tudi v drugih državah

Dnevne vesti

— Naš kralj na Bledu. Dan za dnem smo z veseljem zasledovali poročila o bivanju našega kralja ob Plitvičkih jezerih in o njegovih izletih po vasicah in mestech junaških Lidanov, še bolj je bil pa naš narod vzradočen, ko se je včeraj zjutraj raznesla novica, da se pelje kralj Aleksander iz Like na Bled. Kmalu po 10. uri se je kralj s spremstvom v avtomobilu pripeljal v Belo Krajino, kjer ga je povsod ob cestah zbrani narod pozdravljaval z največjim navdušenjem. Med odkritosrčnimi ovacijami je avtomobil vozil prav počasi in na vsem potu je kralj vidno zadovoljen prijazno odzdravljaval in se zahvaljeval za akklamacije. V Novem mestu je že pred 11. uro na Glavnem trgu pričakovala kraljeva priroda množica prebivalstva. Ko se je ob pol 14. pripeljal, ga je meščanstvo burno pozdravljalo, dekleta so ga pa obsula z nageljni. Nj. Velj. kralj se je radostno zahvaljeval za ovacije ter nadaljeval pot po vzradočeni Dolenjski proti Ljubljani, kjer so ga takoj spoznale na cesti zbrane gručice ljudi. Prava gneča je vladala pri šentjakobskem župnišču v Florjanski ulici, kjer je občinstvo tvorilo gost špalir. Prav počasi je avto vozil tudi po ostalih ulicah mesta, kjer je meščanstvo povsod kralja pozdravljalo z največjo prisrčnostjo. Kralju se je videlo dobro razpoloženje na obrazu in ves čas je smehljaje odzdravljaval občinstvo, dokler ni avtomobil zadržal ob Celovski cesti proti Bledu, kamor je prišel ob 15.30. Ob prihodu kralja je na Bledu zavladalo najživljajše življenje in veselje, posebno se pa za popularnega in ljubljenega kralja zanimajo tudi tujci iz inozemstva, ki so očarani, kako vladar Jugoslavije demokratično nastopa, vsi pa ob občudujejo tudi njegovo največjo priljubljenost med narodom.

— Davek na podjetja in likvidaciji. Oddelek za davke v finančnem ministrstvu je izdal pojasnilo o odmeri davka na podjetja v likvidaciji. Če je občni zbor sklenil prekiniti likvidacijo in nadaljevati delo, ne more služiti likvidacijska bilanca za bazo odmere davka, ker velja za odmero davka po likvidacijski bilanci odredbe izpremenjenega člena 77 zakona o neposrednih davkih, ki se razlikujejo od odredb glede rednega obdavčevanja. To se ne more vzeti za osnovo tem bolj, ker se likvidacijska bilanca ne sestavlja za poslovno leto, temveč za likvidacijsko dobo. Če je družba sklenila prekiniti likvidacijo, mora sestaviti novo bilanco, odgovarjajočo njenemu poslovnemu letu, in po tej bilanci bo obdavčena. Po likvidacijski bilanci se razen v kontumacijskem postopku ne morejo odmeriti davki niti v primeru, če bilanca nista pregledala in odobrila nadzorni odbor in občni zbor.

— Zanimanje za romane »Slovenskega Naroda« sega daleč čez meje naše ožje domovine. Naš prejšnji roman »Prokletstvo Mubezli«, ki je izšel tudi v ponatisu, proučuje zlat človek slovenski list »Enakopravnost«, naš tekoči roman »Dve srotli« pa proučuje v našem prevodu v Newyoriku izhajajoči slovenski list »Glas naroda«.

— Gradbeni inženjerji, ki bi reflektirali na profesorsko službo na Državni tehniški srednji šoli v Ljubljani, naj se do 5. avgusta oglasijo pri šolskem direktorju. Uradne ure od 9. do 10.

— Prijava plačilnih sredstev pri prehodu čez mejo. Potniki, ki potujejo v inozemstvo, se opozarjajo, da morajo na odhodnih carinarnah prijaviti kontrolnim organom vsa plačilna sredstva, ki jih imajo s seboj, bodisi po posebnem dovoljenju finančnega ministrstva, bodisi na podlagi vidiranih potnih listov, da se izognejo posledicam kršitve deviznih predpisov glede poizkusa izvoza tistih vsot, za katere nimajo dovoljenja oziroma katerih nimajo vpisanih v potne listine. Če kdo, ki potuje v inozemstvo, ne bi prijavil obmejnim carinarnim organom plačilnih sredstev, ki jih ima s seboj, pa bi jih pri pregledu odkrili, se ne bi mogel izogniti sankcijam za kršitev deviznih predpisov, ki so določene za tak primer in ki bi spravile potnika v nevarnost in materialno škodo.

— Vpisovanje v prve letnike Tehniške srednje šole v Ljubljani se bo vršilo od 1. do 4. septembra na sledeč način: V petek, dne 1. in v soboto, dne 2. septembra, se bodo od 8. do 11. sprejemale prošnje za vpis (prijava). Tiskovnica za prošnjo za vpis (prijava) se dobi pri šolskem služitelju. Prijava mora biti kolkovana s 5 Din. Prijavi se mora priložiti izpričevalo o dotedanjem šolanju in sicer: a) za odseke tehniške srednje šole zadnje leto in izpričevalo in izpričevalo nižjega tečajnega izpita, ako prihajajo iz gimnazij, ali izpričevalo završnega izpita, ako prihajajo iz meščanskih šol; b) za delovodse šole zadnje šolske izpričevalo, učno pismo in izpričevalo pomočniškega izpita in dokaze o dotedanji praksi (delavska knjižica); c) za strokovne obrtne šole zadnje šolske izpričevalo. Če učenec ni iz kraja, mu je prijava dovoljena tudi pisno. Učenci, ki ne prihajajo neposredno iz šole, morajo predložiti oblastveno potrjeno navodno izpričevalo za čas, ki so ga prebili izven šole. Tudi vsak učenec (učenkica), ki ponavlja na zavodu prvi letnik kategorizirani šolskega oddelka, mora kakor vsak nov učenec predložiti dne 1. ali 2. septembra prošnjo za vpis (prijava) v prvi letnik. Prijavi je treba priložiti samo leto izpričevalo našega zavoda. V soboto, dne 2. septembra popoldne bodo strokovne komisije učiteljskega zbora po došlih prijavah in izpričevalih odločile, kdo od prijavljencev se sprejme v šolo. Imenik sprejetih bo ob 18. uri objavljen na razglasni deski. V ponedeljek, dne 4. septembra, bo ob 8. zdravniški pregled tistih prijavljencev, ki se na podlagi izpričeval sprejmejo v šolo. Po zdravniškem pregledu bo vpisovanje z vplačevanjem šolnine in drugih pristojbin. Na mižarski in strugarski delovodski šoli ne bo prvega letnika in se bo vršilo vpisovanje samo v drugi letnik. Vpisovanje v višje letnike se bo vršilo v torek, dne 5. septembra od 8. do 11. Ob vpisu v višji letnik mora učenec (učenkica) predložiti prošnjo za vpis (prijava) in ji priložiti zadnje leto izpričevalo. Tiskovnica za prošnjo za vpis (prijava) se dobi pri šolskem služitelju.

— Razstava ovac in koz na jesebnem velesejmu v Ljubljani bo od 2. do 12. septembra. Rejci najboljših živali bodo nagrajeni. Vse rejce opozarjamo na 1. razstavo te vrste. Pripravite ovce, ovce in jagnjeta, koze, kozle in kozličke ter vse predmete, ki imajo zvezo s to rejo. Nadalje krmlila, jasi, načrte za staje in hlevčke, pašnike, alike in druge pripomočke, izdelke iz ovčjih in kozjih kož, pletenine domače volne. Vsa pojasnila o razstavi dobite pri društvu »Živalca«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 60.

— Za bedne trbovaljske otroke je darovala 100 Din rodbina Jerše, Ljubljana, namestu venca na grob umrle ge. Marije Skala. Plemenitemu darovalcu hvala. Naj bi ga še mnogi posnemali.

— Angliško brodograd v Splitu. Včeraj zjutraj je priplovo v splitsko luko več angliških vojnih ladij, in sicer štiri krizarke ter devet rušilcev, ki sestavljajo del angliškega sredozemskega brodograd. Poveljnik admiralske ladje »London« je izdal povelje, da se odda v pozdrav Splitu več topovskih strelcev. Obrambne baterije na obali so se odzvale z enakim številom pozdravnih strelcev. Admiral je posetil bana dr. Jablanoviča, župana in druge zastopnike splitskih oblasti, ki so mu opoldne vrnil obisk. Angliške ladje ostanejo zasidrane v splitski luki do 4. avgusta, na kar krenejo proti Kotoru, kjer se združijo z ostalimi angliškimi sredozemskimi brodograd.

— Parnik »Kraljica Marija« v Benetkah. Drevo ob 10. odpluje iz Benetk na daljšo turnejo po Sredozemskem morju naš okeanski parnik »Kraljica Marija«. S parnikom potuje okrog 400 avstrijskih in drugih inozemskih turistov. Posetili bodo vsa pristanišča ob Sredozemskem morju.

— Avtobusni izlet v Logarsko dolino. V naši banovini je mnogo predelov in kotičkov, ki so širši javnosti neznani ali pa prav malo. »Putnik« si je nadel hvaloslovno nalogo, da temu opomore in prireja dnevno izlete v najlepše in najromantičnejše pokrajine naše ožje domovine. Za mal denar je vsakomur omogočeno, da vidi in spozna krasote naših krajev. V nedeljo bo tak izlet v Logarsko dolino, ki jo po vsej pravici nazivajo najlepši kotiček naše zemlje. Izletniki se odpravijo ob 5. zjutraj z odprtim avtobusom iz Ljubljane. Prva postaja, združena z zadržkom bo v Gornjem gradu, kjer si bodo ogledali znamenito katedralo. Vožnja se bo nadaljevala proti Savinjski dolini mimo Ljubnega. Luč in Solkare dalje v Logarsko dolino. Izletniki bodo izstopili pri planinskem domu, kjer se bodo lahko kopali v bazenu in po slapnem nad planinskim domom. Priznana dobra kuhinja planinskega doma bo poskrbela za dobro kosilo. V mraku se bo družba vrnila v Ljubljano. Cena izleta je skupno s prehrano 135 Din. Prospekti in vozovnice se dobe pri »Putniku«.

— Anketa Društva kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino priredi celodnevno zborovanje v sredo 2. avgusta s pričetkom ob 10. uri dopoldne. Zborovanje se bo vršilo v salonu restavracije »Pri levu« v Ljubljani. Hkrati bo tudi odborov seja. Na anketi so bodo obravnavala aktualna strokovna in stanovanjska vprašanja. Vabljeni so vsi člani društva.

— Cesta čez Korčulo in Hvar. Čez otoka Korčulo in Hvar grade cesto in zaposleni so brezposelni in siromašni kmetje. Banske uprave primorske banovine se je sploh z vso vneto lotila javnih del, da bi dobili brezposelni zaslužek.

— Izvoz vina preko Maribora. Po poročilu kmetijske ogledne in kontrolne stanice v Mariboru je šlo v juliju preko Maribora v Avstrijo 35.869 na češkoslovaško pa 18.729 litrov našega vina. Od januarja do konca junija je šlo preko Maribora v Avstrijo, češkoslovaško, Holandsko in Belgijo 614.520 litrov našega vina.

— Emigrantske svečanosti v Črnomlju. 5. in 6. avgusta bodo v Črnomlju velike emigrantske svečanosti. V soboto 5. avgusta bo sprejem delegatov, v nedeljo 6. avgusta pa sprejem bratskih društev in drugih gostov. Bratska društva pridejo z zastavami. Ob 9.30 bo povorka po mestu, po tem pa zadušnica za padle žrtve. Po maši, ki bo pri nji pel pevski zbor »Taborec« iz Ljubljane, bo govoril med drugim g. A. Gaberšek o šempasem taboru pred 65 leti. Popoldne ob 14.30 bo slavnostna akademija z bogatim sporedom, po akademiji pa velika vrtna veselica.

— Obrat v tovarni »Titan« normalen. Tovarna za železne predmete »Titan« v Kamniku, koje izdelki se rabijo za domače gospodarstvo, je spomlad razširila svoj obrat in je začela izdelovati tudi eklepne dele za vodovodne cevi in novo vrsto ključavnic za omare. Ker more s svojimi izdelki gledati cene in kvalitete konkurirati z inozemstvom, je prešla mnogo narolič in je zaradi tega morala stalež delavstva povečati od 260 na 330, da je delo zmogla. Ko je bilo delo gotovo, je podjetje prevzelo delavstva odpustilo, delavci so bili namreč sprejeti le za prehodno delo. To je bil povod, da so se začele širiti vesti, da bo podjetje obrat ustavilo. Te govorice niso hotele prenehati in so jih zlasti širili delavci, ki so bili odpusteni in so se zaradi podpore zasluzili na Borzi dela v Ljubljani. Tako se je celo na Borzi dela trdovratno vzdrževala govorica o ustavitvi obrata tovarne »Titan«, kar pa nikakor ne odgovarja resnici. Podjetje ni zmanjšalo obrata in dela povsem normalno.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo in vroče. Prava poletna vročina je pritenila v naši državi šele včeraj. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 34, v Skoplju in Beogradu 32, v Zagrebu 31, v Ljubljani in Sarajevu 30, v Mariboru 28 stopinj. Davi je kasal barometer v Ljubljani 766.3, temperatura je znašala 17 stopinj.

— V Dravo je skočila. Pred dnevi je naplavila Drava pri Varazdinu truplo neznanega ustopljenke, ki so zdaj v nji spoznali Alojzjo Pavlinčičovo iz Hercega pri Ptuj. Baje jo je zapustil mož, kar jo je tako potrdilo, da se ji je omražil um in je skočila v Dravo.

— Po nesreči ali nalahki nstrreljena otročica. V vasi Vrnjak blizu Sarajeva sta v sredo nenadoma počila dva strela in zadela hčerki kmeta Rista Tanackoviča, stari 3 mesece in 5 let, a tretja hčerka Radoljka, stara 11 let, je bila tekoče ranjena. Nesreča na otročica sta bila ubita z očetovo lovsko puško. Kdo je streljal, bodo šele dognale oblasti.

— Zagorel samonar lope kmetinice. Včeraj zjutraj se je obsela pri Kemerinu blizu Novega Sada šilena soproga kmata Josipa Šotija. Pokojna je bila zelo lepa in

živela je v srečnem zakonu tako, da je tem bolj čudno, kaj jo je poglajlo v smrt. Baje je imela mnogo kavalirjev, ki so ji neprestano vsiljevali ljubezen, in ni izključeno, da se ji je hotela odkrižati s tem, da se je obsela.

— Oče zaklal nezakonskega sina. Pri vasi Klada blizu Sarajeva se je odigrala pretresljiva rodbinska tragedija. Pred leti je umrl Mita Bogdanović, ki je živel s svojim bratom Vukanom v isti hiši. Ker je njegova vdova Ljoka zelo lepa, se je Vukan zaljubil v njo in ljubezen ni ostala brez posledic. Dobila sta sina, ki sta mu dala ime Nenad. Domači in vaščani so se pa rogali Vukanu, ki je končno svojo svakinjo zapustil in se preselil v drugo hišo. Ljoka se je potem poročila s 60-letnim Jovo Golubovičem. Te dni sta pa začela Vukan in Ljoka govoriti o dedščini. Vukan je prenočil pri svoji enahi, da bi odšli zjutraj s možem k sodišču. Toda žena in mož sta si premislila, kar je Vukan tako razjarilo, da je hotel svakinjo zaklati, pa mu je usla. Vse besen je zgrabil svojo svinjo Nenada in mu prerezal vrat, potem je pa odšel na sodišče in povedal, kaj je storil.

— Nesreče in nezgode. Ivan Dobnikar, 2 letni sinček delavca iz Zg. Šiške, se je snoči doma oparil z vročo kavo, ki se mu je zlija po glavi. Dobil je opekline po obrazu. V Ljubljansko bolnico so prepeljali 24 letnega čevljarja Antona Zupana s Sv. Katarine. 26. t. m. so imeli tam nabore in so fantje kakor običajno pokusili precej dobre kapljice. Nastal je seveda pretep in je Zupana nekdo treščil s tako silo ob tla, da se mu je zlomila desna roka. Posestnik v Hotedrski Ivan Semrov, star 77 let, se je vsekal v levo roko in je moral v ljubljansko bolnico. Marija Kavčnik, 72 let stara mestna uboga, stanujoča v Japljevi ulici, je doma padla in si zlomila roko. Danica Vajdi, 22 letna služkinja v pivovarni Union, je včeraj okoli 13. skočila s podstrešnega okna poslopja. Zlomila si je obe nogi, levo roko in hrbtenico. Poškodba je zelo nevarna in težka. Vzrok je duševna zmedenost.

— Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormno razkrjanje in gniloba v črevesu pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, čermosti turi, mariskateri katarri, motne sluznice preidejo z uporabo naravnih »Franz Josefov« grenčice. Številni zdravniki in profesorji uporabljajo »Franz Josefov« grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Iz Zborovanje jugoslovenskih učiteljev. Od 17. do 21. avgusta bo v Ljubljani banovinska, nato pa glavna skupščina Jugoslovenskega učiteljskega združenja. Skupščine se udeležijo mnogo učiteljev in učiteljice iz vseh delov naše kraljevine. Ljubljana se je vselja, kadar so prihajali k nam gosti, izkazala s pravo slovensko gostoljubnostjo, pa bodisi to pri sprejemih kakor tudi pri nastanitvi gostov. Z gotovostjo upamo, da tudi ob tej priliki ne bo zaostala, temveč storila vse, da našim milim gostom dokaže, kako visoko ceni svoje brate. Zato vabimo vse meščane, da nam pomagata spraviti številne naše goste dostojno pod streho. Pričakujemo, da nam odstopite postelje oziroma sobe, ki jih za dobro 3 do 6 dni lahko pogrešate. Oddana prenočišča bodo nastanjenji plačali takoj po prihodu na stanovanje. Prenosišča z navedbo razpoložljivih postelj oziroma sob in tozadevne cene zanje blagovolito prijavit po dopisnici stanovanjskemu oddelku JUU — Učiteljska tiskarna, Francišanska ulica 6, oziroma nam jih prijavi osebno od 1. do 10. avgusta dnevno od 15. do 17. ure. — JUU sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

— Iz ne silite revežev v obup! Glede na gornji članek v našem listu št. 165 nam pošilja mestno načelstvo sledeče pojasnilo: Tolmačenje stanovalcev v mestnih hišah v Koleziji, da je mestna uprava zvišala najemnine za tamošnja stanovanja in s tem zagrešila naravnost krivično krivico, je nepravilno in ni v prav nobeni zvezi z neplačevanjem najemnine drugih, tam stanujočih strank. Tudi ni res, da bi mestna uprava katerikoli stranki povišala najemnino, in sicer kar za nazaj od novega leta — kakor to trdi pisec — res pa je, da je finančni minister s svojim odlokom z dne 8. junija t. l. odredil, da pobira mestna občina v tekočem letu 40 odstotno vodno doka-dodnostno gostaščinu in 10 odstotno kanalsko pristojbino po izmeri najemninahki višini, doleže pa so bile te doklade diferen-cirane. Te povišane doklade — in ne torej stanovanjske najemnine — morajo plačati pač vsi stanovanjski najemniki, tako tudi v mestnih hišah, ker stanovalci v istih pač ne morejo zahtevati, da bo mestna občina iz svojih sredstev ali v breme ostalih davkoplačevalcev plačevala davštine stano-vanjskih najemnikov v mestnih hišah v Koleziji.

— Iz Pokojna gospa Ana Palovec, vdova po postnem poduradniku, ki so jo položili včeraj popoldne k večnemu počitku, ni bila mati znanega ljubljanskega dentista g. Ferdinanda Palovca, kakor smo pomotoma poročali. Neljuba pomota je zakrivila, da dobiva g. Palovec od vseh strani izraze so-žalja, za katere se pa niti zahvaliti ne more, ker mu, kot rečeno, mati ni umrla.

— Iz Dermotova ulica kilče. Glede na članek pod zgornjim naslovom, priobčen v našem listu št. 163, nam mestno načelstvo pojasnjuje: Zahteva po takojšnji regulaciji Dermotove ulice je za takojšnjo prebi-valstvo gotovo upravičena, vendar je to vprašanje trenutno odvisno samo od po-sestnikov tamkajšnjih zemljišč. Dokler po-sestniki teh zemljišč ne parcelirajo in mestna občina ne pride v posest onega dela zemljišča, ki je v regulacijskem načrtu zahtevan, je izvedba regulacije in otvoritve ceste v vsej dolžini in širini nemogoča. Mestna občina nima nobenih sredstev, da bi posestniki prisilila k parcelaciji njih-ovih zemljišč, odkup za regulacijo namenje-nega sveta pa ne prihaja v poštev, ker ga mora dobiti občina itak bremen pravo v regulacijske svrhe. Tudi bi pomenil odkup te-ga sveta nepotrebno izdatke v breme vseh občanov. Kakor hitro pa bodo ob novo sa-črtani regulaciji zemljišča parcelirana, bo

mestna uprava v lastnem interesu poskr-bela za izvedbo regulacije Dermotove uli-ce, kakor to predvideva načrt.

— Iz Na ribjem trgu je skoraj popolna stagnacija. Morskih rib danes sploh niso prodajali. Težkoče so a prevozom in ris-kančno je naročati ribe zdaj, ko jih tako težko prodajajo. Prodajalci morajo uposte-vati tudi pozni datum, ko ljudem ribe ne daje posebno ali pa preveč ter se gospodi-nje zaradi tega izogibljajo trga. Tudi re-čnih rib je bilo danes izredno malo. Ribiči tožijo, da je slab ribolov. Nikdar niso zadovoljni z višino vode ali jim je previso-ko ali prenizka. Kljub temu, da je tako malo rib na trgu, se pa vseeno ne morejo podražiti, ker bi jih ljudje tedaj sploh ne kupovali. Štuke so po 30 Din kg, som po 40 do 45 Din, postrvi po 50 Din, platnice po 8 do 10 Din. Zab je bilo danes na trgu precej več kot rib. Kupčevanje z za-bami pa tudi ni tako tvegano kot z riba-mi. Zabit kraki ostanejo delj časa sveži in gospodinje se ne morejo prepričati tako hitro, če so res sveži. Tudi kraki imajo stalno ceno, najbolj suhi so po 50 par ko-mad, najlepši pa po 1.25 Din.

— Iz Društvo »Živalca« vabi vse rejce malih živali na rejsko zborovanje v Lju-bljani dne 30. julija ob 10. uri v hotel Me-tropol pri kolodvoru.

— Iz Vroče nam je postalo pošteno šele včeraj. Toplomer je v vremenski hišici v Zvezdi galopiral že proti 40 stopinjam, namreč živo srebro, če ni kaj drugega v njem. Sicer mu pa lahko zaupamo, saj je bilo res tako vroče, da so meščani zade-lali vse luknje pri svojih rezidencah, da bi jim ne ušel hlad iz njih. Druge se pa niso bali vročine. Na Gruberjevem nabrežju in na »Spici« je bilo okrog 400 kopalcev, na trnovski strani, kjer je manj prostora, se jih je solnčilo okrog 300. Polna so bila ko-pališča, kjer je treba plačati vstopnino, in tudi povsod drugje ob vodah se je kar trlo prijateljev solnce. Vse se koplje in uživa področnice, a le redki uživajo po učah bla-godati neprijetne solne kopeli; mesto je kot izumrlo podnevi.

— Iz V kapeli slov. starokatoliške cerk-ve v Ljubljani ne bo v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri službe božje, ker se udeležil g. župnik Per-do Lavrine 35letnice mature v Celju.

— Iz Tradicionalni šentjakobski sejem priredi krajevna organizacija JNS za šent-jakobski okraj v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri popoldne na senčnatem vrtu gostilne »Pri Lozarju«, Rožna ulica 15 (na šentjakob-skem trgu). Na sporedu je godba, srečo-lov, šaljiva pošta, nagradno streljanje, ki se prične ob 9. uri dopoldne in se zaključi

ob 23. uri, nakar se razdele nagrade. Ker je čisti dobiček namenjen za obdaritev si-romasnih otrok, vabi k obilni udeležbi od-bor.

— Iz Popust na kopališču Ljubljana. Po posebnem sporazumu med društvom »Krk« in najemniku kopališča na Ljublja-nici g. Grošljevo imajo z današnjim dnem vsi člani »Krk«, ki se izkažejo pri blagaj-ni kopališča na Ljubljani s člansko knji-žico ali pa s potrdilom o plačani članarini, 50 odstotni popust pri kabini, tako da sta-ne ta samo 3 Din. Tisti člani, ki so član-sko knjižico ali pa potrdilo o vplačani članarini založili, plačajo polno ceno, če pa puste pri blagajni svoj naslov in se izkaže, da so člani (ce), pa dobe 3 Din vrnjene. Odbor »Krk« želi, da bi se članstvo prid-no posluževalo te ugodnosti. Ker znaša članarina letno le 20 Din, dobi ta znesek po-vrnjen že po enotedenskem kopanju, ki je posebno v tej vročini željeno. »Krk« vabi ob tej priliki zlasti v Ljubljani bivajo-če Dolenjce (ke), da se včlanijo v »Krk«. Kakor znano, pa je član (ica) lahko vsak (a), tudi če ni Dolenjec (ka). Prijave se sprejemajo na naslov: Društvo »Krk« v Ljubljani, Hotel Miklič, dokler traja ko-palna sezona, pa tudi pri blagajni kopa-lišča na Ljubljani.

— Iz Kravica je priromala v Ljubljano iz Višnje gore, pa je omagala pred ciljem. Včeraj popoldne je počivala na Sv. Petra nasipu kar na cesti zlekjenja, hlapčič je pa sedel zraven na hodniku ter čakal, da se bo odpodila. Meščani so sočutno vpraše-vali, če bo živinče poginilo. Kravica je za-nimala tudi nekatere mesarje, ki bi ji radi pomagali na »on« svet. Vendar zade-va ni bila tako žalostna. Krava je bila sa-mo utrujena, ni se pa pripravljala na smrt. Tura iz Višnje gore je bila nekoliko predolga za njo, čeprav jo je gonil hlapec dva dni ter je prenočeval na škofiji. Kرا-vo je gnal k Figovcu, kamor je prišel po njo kupec.

— Iz Šentjakobsko pevsko društvo vabi prijatelje lepega petja na svojo vrtno ves-elico, ki bo v nedeljo 30. t. m. popoldne ob priliki šentjakobskega žegnanja na senčnatem vrtu g. Marečeta na Dolenjski cesti.

— Iz Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pevskih vaj do preklica ni. Počitnice. Od-bor.

— Iz Osmina po pok. obč. svetniku g. Ant. Likozarju bo jutri ob pol 7. zjutraj v cerkvi sv. Petra.

— Iz Nogavice, razne svilene flor in kratke, dobite trpežne pri tvrdki Miloš Karničnik. Stari trg. 389-n

Besedo imajo naši čitatelji

Lubadar v mestu

Zanimivo ževljenje žuželk opazujemo nebalvati na Mišičevi cesti. Ta cesta ima nekakšen ostanek brestovega drevoreda — tretjina dreves je namreč že odstranjena. To dreve so pa že pošteno napadli škodljivci. Pod lubjem so razpoloženi lubadarji. Le oglejte si skorjo, kako jo je preluknjel brestov lubadar, ki bo v nekaj letih popolnoma uničil ostalo dreveje.

A pogledite si posamezna debela teh dreves. Vse mgoli na njih ravno sedaj ličink. In pri zidovju na tleh se zbira ta golazen in cele procesije, leze na hiše in si išče prostore, da se zabubi. Kako deluje ta za-lega na listju naših brestov, se jasno vidi. Uničeno je že vse zelenje; orumeneli so listi in preluknjani. Usmilite se vendar teh naših dreves, škropite, uničujte to zalego, ki se leto za leto nemerjeto razmnožuje! Zasadih nam dreved z drugo vrsto dreves, ker sedanje dreveje je že popolnoma uničeno. G.

Kopalni vlak

V soboto sem se hotel kopati v Sori in sicer v Skofji Loki, kjer imajo prav lepo urejeno kopališče. Ker pa mi je povratek kopalnega vlaka iz Skofje Loke ob 18.27 uri malo prezgoden, zlasti ker je precej daleč od postaje do kopališča, sem se na-meraval povrniti šele z vlakom št. 917, ki odhaja iz Skofje Loke ob 20.06. Sora je namreč v večernih urah najprijetnejša, če-mu naj bi se torej odpeljal že z vlakom ob 18.27.

Pridem h kopalnemu vlaku ob 14.20 na kolodvor v Ljubljani in zahtevam polo-vično vozovnico do Skofje Loke; sem nam-reč državni uradnik in imam »modro le-gitimacijo«. Na moje ne malo začudenje mi pri blagajni povedo, da polovičnih vo-zovnic pri tem kopalnem vlaku ne smejo več izdajati, ker je že itak določena za ta vlak polovična vozovnica. Kupiti moram na-vaden listek, ki ti velja tudi za povratek z istim kopalnim vlakom zvečer. Jaz sem pri blagajni prijazno pojasnil, da se ne nameravam vrniti že s kopalnim vlakom, marveč šele kasneje, zato pa naj mi dajo polovično vozovnico, ki mi gre; toda vse utemeljevanje ni nič pomagalo in moral sem kupiti celo vozovnico.

V vlaku sem potem opazoval spreved-nika pri delu. Drugi »polovičniki«, lastniki mesečnih kart in delavci, so mu delali ve-like preglavice. Zapleniti je moral celo ne-brojer permanentnih kart in to samo zato, ker je kopalni vlak samo za one srečnike, ki ne uživajo nikakih voznih olajšav.

Če premetrimo torej to najnovejšo od-redbo, vidimo, da oni, ki mu zakon daje pravico do polovične vozovnice (državni uradniki, ferjalci itd.) nima pravice do polovične vozovne na vlaku, pri katerem vobče veljajo celo za neprilivljane po-tnike polovične cene, če se ne drži točno voznega reda direkcije in če ostane v vo-di daljši ali krajši čas. kakor to odreja vozni red.

Za železničarje z režijskimi kartami ta odredba seveda ne velja! Pač pa za držav-ne uradnike, ki jim naj ne bo omogočeno po končanem uradnih urah pohiteti namestu ob 15.45 že ob 14.15 na sveži zrak iz tega prijetnega mestnega »hlada«.

Kaj naj bi bil smoter te odredbe, si prav za prav nisem na jasnem. Morda hoče direkcija videti, koliko je res pravih ko-palcev, ki se poslužujejo le kopalnega vla-ka. Potem je dosti enostavnejše če prešte-je listke, ki jih oddajo potniki pri vrtarju ob povratku v mesto. Če je pa namen ta, da kopalni vlak ne bo prenatrpan, maslim, da s tem, če se

otežkoči vožnja pešci državnih uradnikov, ki imajo polovično vozovno, ne bo gneča v kopalnem vlaku dosti večja. Poleg tega pa mora biti samo v interesu železniške uprave, da razbremeni vlak št. 917, ki od-haja iz Ljubljane ob 15.45 uri.

Državni uradnik.

Slab tobak

Vsak domačin in vsak tujec ve, da v naši državi pridelujemo najboljši tobak, zato se pa ves svet še bolj čudi, da so naše cigare in cigarete zelo slabe kvalitete, ki se slabša od dne do dne. Posebno ne-zadovoljni so kadilci v Ljubljani s ciga-rami ter trde, da so mnogo slabše, kakor v drugih krajih države. Izvrstne so n. pr. v Srbiji, mnogo boljše od naših so pa tu-di v primorskih letovističnih in celo v obmej-nih krajih, kakor n. pr. v Mariboru. Naj-bolj priljubljena cigara je »operas«, ker odgovarja okusu večine kadilcev in je tudi tako lahka, da teh cigar lahko pokadiš več brez škode. To pa velja seveda le tedaj, če je cigara pravilno izdelana in iz dobrega blaga, pri tem je pa tudi dosti vlečana. Zadržne čase so te cigare prav povrsno za-vite in izdelane, poleg tega pa še tudi po-vine in izdelane, poleg tega pa še vdelejo in polnoma sveže in vlažne, da ne vlečejo in imajo neprijetno oster okus. Zato jih ni mogoče kaditi in tako tudi konzum silno pada.

Nekdaj so slovele ljubljanske viržinke daleč čez meje dežele in tudi čez državne meje, sedaj je pa narobe vsaj v Ljubljani. Namestu delikatno zlatozarumenelih vir-žink imamo črne kot bi jih dobivali iz dimnika in njih zunanost in kvaliteta je sploh taka, da jih sploh primerjati ne mo-remo z nekdanjimi slavnimi ljubljanskimi viržinkami. Enako je tudi z nekdanj odlič-nimi portorikami in kadilci domnevajo, da ljubljanski izdelki gredo drugam, pri nas pa moramo kaditi cigare, ki prihajajo iz Hrvaške, kjer so tudi pred vojno izde-lovali prav slabe cigare.

Enake pritožbe čujemo vsak dan tudi zaradi cigaret. Končno smo ob sokolskem zletu dobili za 70-letnico Ljubljanskega So-kola odlične cigarete Zeta in Vardar, ki so po sodbi največjih sladokuscev med to-bakarji sedaj najboljše naše cigarete. Na žalost je pa teh izvršnih cigaret le prehi-tro zmanjkalo ter se kadilci spet morajo mučiti s cigaretami, ki grebejo po grlu in žgo, da morajo neprestano kašljati. Mono-polska uprava naj torej to kvaliteto

A. D. Emery:

Dve siroti

Roman

— Povejte vendar, kaj je z njim! — je vzklila Henrika presenečena nad njegovim molkom.

— No, torej, glejte, gospodična, nočem vam prikrivati resnice, toda obljubiti mi morate, da boste sprejeli n vico pogumno, hladnokrvno... Gospod vitez je v Bastilli.

In ogorčeno je ponovil:
— V Bastilli v osudni trdnjavi samovle!

Izbruhla, ki se ga je bal Picard, ni bilo. Henrika ni omedlela, niti zakrila. Plemenitejša čustva so jo zadržala v mejah bolesti, ki ni prodrla na dan.

— Zavoljo mene, da bi me ščitil, da bi mi dokazal svojo ljubezen, prenaša plemeniti in poštenu Roger nezaluzno kazni. Jaz sem ga pahnila v nesrečo, ki me je zadelo in ki bi jo bila lahko odvrnila od njega.

Ah, zakaj jo je ljubil!
Zakaj je začela tudi ona gojiti drznado, da postane njegova žena?

Ljubila je... da, vitez je vračala ljubezen.

Ljubila ga je brezmejno; in ločitev je zaskala v njeno srce skeleče rane. Njegov odhod, njegova poroka z drugo, to jo je bolelo tako, da se ji je kar srce trgalo.

Uprla se je bila in odklonila vitezovo roko. Toda težko izgovorjena odklonitev ni zadostovala. Treba je bilo iztrgati ljubezen iz srca.

Ta misel jo je bila tako prevzela, da je zadušila v sebi obup, ki se ga je Picard tako bal. Na vest o aretaciji plemenitega viteza je samo vzdihnila, rekoč:

— Zaprt... on tudi!
— Da, gospodična; toda nikar se preveč ne ustrašite... Ko so ga aretirali, mi je lahko še naročil vse potrebno.

— Kaj vam je pa naročil?
— Najprej me je rotal, naj pridem do vas in vam povem, da bo raje tpep najhujše preganjanje, kakor pa da bi se odrekal svoji ljubezni... In če bi vas morda poslali na Louisiano...

Henrika je zamolklo kriknila.
— Na Louisiano!... Saj to bi bilo večno izgnanstvo... to bi pomenilo zame smrt!

Vrli Picard je pa brz odgovoril:
— Počakajte... počakajte vendar!... Saj bi bili že prej obveščeni o tem. Moj drugi gospodar, tisti, ki me plačuje in ki ga izdajam, bi mi to povedal. Jaz bi pa takoj obvestil svojega pravega gospoda.

Henrika je kar požirala besede vrlega sluga, ki je govoril mnogo preveč. In bil je v vedno hujšem ognju.

— Gospod vitez se bo delal kot da hoče ubogiti svojega strica, čim ga pa izpuste iz Bastille, jo urno popihava.

— Kaj hočete reči s tem? — ga je prebila Henrika, zatopljena v misli.

— Reči hočem, draga gospodična, da odpotuje moj ljubljani gospod s svojim služabnikom... Skupaj dohitiva transport jetnik, kjer boste tudi vi. Z zlatom, ki ga ne pozabi vzeti s seboj, bo moj pravi gospod kaj lahko podkupil stražo. Če bi se pa ne dala podkupiti... to se pravi, če ne bova imela dovolj denarja, da bi jo kupila, pojdeva z vami v izgnanstvo, kajti... taki smo mi, plemiči!

— Kaj pa ona, moja Luiza? — je vzklila Henrika... Kdo jo bo iskal, če bom morala zapustiti Pariz in Francijo?... Kdo ji bo pomagal?

— Kaj pa jaz, mar sem jaz ničla? Kaj mislite, da bom držal roke križem?... Mar ne spadam k policiji?... Nič se ne bojte, vse bo v redu. Se predno bo govora o vašem odhodu, bo vse urejeno.

Potem je pa izpremenil glas in vzklila patetično:

— Potem pa naj vzamejo mojo glavo, če hočejo!... Evo je... pripravljen sem!

Tisti hip je pa nastal za ograjo velik truš in Henrikina pozornost je bila odvrnjena od Picarda. Prijela je

slugo za ramo in vzklila prestrašeno:

— Križ božji!... Pogledite!
— Ah, gromska strela! — je vzklila sluga, — pa vendar ne gredo že po mojo glavo?

Spoznal je Maresta, svojega prijatelja, prvega med zaupniki policijskega ravnanja.

Čim so ji sporočili, da bi rada govorila z njo policijska straža, je sestra Genovefa tako naročila odpreti vrata. V naslednjem hipu se je pojavila pri vratih v bolnico. Za njo so šli zdravnik, Marjana in nekaj redovnic, ki jih je bil privabil ropot.

Gorje! Vedeli so še predobro, kaj pomeni prihod policijske straže. Sestra Genovefa se je skrčilo srce.

— Ah, doktore, — je vzdihnila, — zopet odide nekaj nesrečnic.

— Da, draga sestra, — je odgovoril zdravnik sočutno, — uboga bitja, ki jih pošljejo na Louisiano, najbrž tista, ki imajo največ grehov na vesti.

— Ki jih je treba torej najbolj obžalovati, — je pripomnila predstojnica zroč v nebo.

Ta čas je bil pa postavil Marest stražo pred vrata. Stopil je k sestri Genovefi in se spoštljivo priklonil, rekoč:

— Častita mati, tu je povetje, ki me je privedlo sem, in seznam za odhod določenih jetnic.

In pomnil je oboje predstojnici.

— Če dovolite, grem potrditi prevzem jetnic, — je pripomnil, — potem bova pa primerjala ta seznam z vašimi beležkami.

Sestra Genovefa je naenkrat prebledela. Vedno, kadar je morala prisostvovati takemu uradnemu obveščanju, jo je bolelo srce.

— Zopet pojdejo nekatere sirote odtod, zopet izgube nekatere možnosti spokorit se.

In z drhtečim glasom je odgovorila Marestu:

— Pojdite, gospod... Grem za vami.

Marest je pozdravil; toda predno je odšel, se je ozrl presenečeno na prvega komornika grofa de Linieresa.

Picardova pozornost je bila tisti hip posvečena samo Henriki, ki jo je našla Marjana na klopi, kamor se je bila vsa iz sebe sesedla.

Ginjene redovnice so pristopile k svoji predstojnici. Sestra Genovefa je zašepetala z drhtečim glasom:

— Ta seznam!... Oh!... S strahom pogledam vanj.

In res, komaj se je ozrla na listino, je zamolklo kriknila.

Takoj so prihiteli vsi navzoči k nji. Henrika je pa stopila naprej in vprašala:

— Gospa, zakaj me pa tako gledate? Gospa... odgovorite, za božjo voljo vas prosim!

Toda sestra Genovefa ni imela moči, da bi bila spravila iz sebe le besedico... Njen pogled je begal nemirno z zdravnik na Henrikin obraz.

— Ah, ubogo dete! — je zašepetala končno in sklenila roke, — ubogo, ubogo dete!

Tedaj je pa šinila siroti strašna misel v glavo... Razumela je, kaj pomenijo besede sestre Genovefe. In vsa iz sebe je kriknila:

— Ah!... Torej sem obsojena?...

Torej sem izgubljena?

Kar je pristopil Picard k njim in vprašal tiho:

— Gospa, ali je res, da... že?

Sestra Genovefa ni odgovorila. Razgrnila je listino pred Picardovimi očmi in mu pokazala s prstom na ime v seznamu.

Picard je zadržal krič, ki mu je silil iz grla.

Henriki je vse zaplesalo pred očmi. Prenesli so jo napol onesveščeno na klop in jo na vse načine tolažili.

Sestra Genovefa ni mogla več prenesti pogleda na strašno trpljenje, ki je bilo tako kruto zadelo nesrečno žrtev usodne pomote; komaj je še zadrževala solze.

— Ah, uboga dekle! — je dejala, zroč sočutno na nesrečnico, ki je vpičilo nje omagovala pod težo nesreče.

Kar se je nepremično stoječi Picard vzravnil.

Allah je dobil novo ime

Kemal paša se s svojimi reformami ni ustavil niti pred vrati mošej

Moderna Turčija je dobila novo ustavo in zakonodajo, ki zahteva tudi modernizacijo mohamedanstva. Prvi korak v tej smeri je bil storjen, ko se je osvobodila turška žena, ki ji ni treba več zastirati obraza, če stopi iz hiše. Kemal paša bi bil sploh rad iztrebil verski čut in zlomil s tem moč reakcionarne mohamedanske duhovščine. Ko se je pa prepričal, da bi bile zaenkrat posledice tega koraka pretežke, je to misel opustil. Zadovoljil se je najprej z ločitvijo cerkve od države, ki sta bili prej tudi na zunaj združeni (po posebnih unijah kalifa in sultana). Samo nekaj derviških redov, ki jim je bila dokazana veleizdaja, so razpustili, njihove člane pa deloma izgnali ter jim zaplenili premoženje.

Bilo je pa takoj jasno, da se turška država v svojem močnem nacionalnem in modernem razvoju ne bo ustavila pred vrati mošej. Vera naj bi postala pozitivni činitelj v narodni bilanci. Prvi korak k temu cilju je bilo čiščenje korana v turščini namestu v prvotni arabščini lani v postnem mesecu ramadanu. Duhovščina se je sicer z vsemi štirimi upirala, toda država je znala njen odpor zlomiti in po mošejah se razlega zdaj namestu arabščine turščina. Da pa potolaži ogorčeno duhovščino, ji je vrh država nekaj drobnic. Tako je bilo mišljen duhovnikom dovoljeno nositi duhovniško obleko, zlasti turban, ki ga smejo nositi samo visoki cerkveni dostojanstveniki, odkar je bil odpravljen fes.

Obenem s temi reformami je državna oblast odredila, da morajo rabiti muzejini na minaretihi večjih mošej namestu dosedanjega arabskega verskega klica Allah akbar (bog je velik) turški klic Tanrı uludur. Pa tudi to je naletelo večinoma na odpor, zlasti v Brusi, kjer je morala nastopiti policija, da je razgnala pred vladnim poslopjem zbrano množico demonstrantov. Kemal paša je sam prisel z noiranjim in pravosodnim ministrom ter z generalnim direktorjem javne varnosti v Bruso. Takoj so bili odpušteni državni tožilec, dva sodnika in policijski ravnatelj. Poleg tega je bilo pa aretiranih 50 duhovnikov in laikov. Tudi v Smitri, Istanbulu, Tokatu in Pandirli so bile demonstracije in tudi tam je vladala naprava red. Zanimivo je, da so posadili v zvezi z demonstracijami in ječo večinoma samo male ljudi, ki se jih je prijelo ime »uporni nazadnjaki«.

Kemal paša je izjavil, da vladi ni šlo za versko, temveč za jezikovno reformo, da se osvobodijo turščina mnogih arabskih in perzijskih izrazov. Parlamentu je bil predložen osnutek zakona o zaščiti revolucionarnih pridobitev. Vlado podpirajo v njenem prizadevanju tudi Španjolci, potomci židov, ki so se pred stoletji zatekli pred inkvizicijo iz Španije v Turčijo, in sicer s tem, da so deloma uvedli v svojih sinagogah namestu hebrejščine turščino.

Zanesljivo sredstvo proti stenici

Zanesljivo sredstvo proti stenici niti tinktura, niti prašek, temveč pajek thanatos flavidus. Lorando ga je prvi rabil v taborišču Kaisarijani, kjer je pajek pokončal vse stenice. Zdal pa poročja Albrecht Hase v »Naturwissenschaft«, da mu je lani Lorando poslal z zračno pošto nekaj teh pajkov, ki jih goji ob sobni temperaturi. Krmi jih samo z običajnimi in tropičnimi stenici.

Omenjeni pajek se loti tudi valike stenice rhodnius pictipes in jo premagaja, čeprav tehta samo 40–70 mg, dočim tehta stenica 120 do 220 mg. Te vrste pajki predejo samo majhne pajčevine, svoj plen iščejo po skrivnih kotičkih in se ga polaste v skoku. Hase meni, da so dani tu vsi pogoji, da se začne boj proti stenici s pomočjo tega pajka. Po njegovem mnenju bi bilo treba pajke za poskušnjo spustiti najprej v kurije in golobnjake, kjer so se zadržile stenice. Seveda pa ne smemo niti, da pokonča pajek stenice naenkrat. V omenjenem taborišču je trajalo dve leti, predno so bile vse stenice iztrebljene.

Pred novim poletom v stratosfero

Dr. Jean Picard, brat znanega belgijskega profesorja Avgusta Picarda, je izjavil, da motiv novega poleta v stratosfero ni niti hrepenenje po novem višinskem rekordu, niti izgledu na odkritja neposredne praktične vrednosti. Kakor bruseljski profesor, zasleduje tudi njegov ameriški brat čisto znanstvene cilje, ne oziroma se na posledice, ki bodo sledile iz njegovih opazovanj za tehniko in s tem za vsakdanjo praktično potrebo. Brata Picarda pa tudi sedaj upata, da utegneta odkriti nove vire energije za industrijo vsega sveta, če se jima bo posrečilo temeljito proučiti kozmično izžarevanje v stratosferi. Dr. Jean Picard pripominja k temu:

»Spoznanje gotovih fenomenov je lahko združeno z njihovim izkoriščanjem, kar pa nikakor ne olajšuje čisto abstraktnih znanstvenih interesov. Dr. Jean Picard je mnogo bolj rezerviran v svojih napovedih, kakor njegov brat, ki je že opetovano govoril o mračni bodočnosti človeštva, ker se vedno bolj kr-

čijo zaloge premoga in mineralnega olja, češ, da bodo ljudje končno prisiljeni pomagati si s kozmičnim izžarevanjem ali atomsko energijo. Picardov brat je pa izjavil, da tisti problem v tem, kako pripraviti atom do enakomerne eksplozije, da bi se oprostila njegova energija. Če bi se to posrečilo, bi bile posledice za človeštvo lahko ugodne, pa tudi porazne. Znano je, da je v najmanjšem atomu ogromna energija. Če se oprostijo energija enega samega atoma, se lahko razbijejo ostali atomi, kar bi utegnilo povzročiti uničenje svetovja v njegovi sedanji obliki. Poleg kozmičnih žarkov se dr. Jean Picard posebno zanima za ultravijoličaste solne žarke. Njegove fotografije solca, ki jih namerava napraviti skozi kremenovo okence gondole med poletom v stratosfero, naj bi omogočile primerjavo z merjenjem na zemeljski površini, da se ugotovi, koliko ultravijoličastih žarkov absorbira atmosfera.

Nemčija v angleških očeh

Londonski list »Daily Express« je poslal enega svojih sotrudnikov v Nemčijo, da bi si jo ogledal pod Hitlerjevim režimom. Angleški novinar je opisal svoje vtise v obliki šaljivega razgovora z namišljenim sopotnikom, bivšim angleškim vojakom iz svetovne vojne Billom.

Dozdevni Bill vpraša svojega bivšega kapitana: Kdo so ti tisti ljudje v zelenih uniformah?

— To je pomožna policija.

— A oni, ki prihajajo v črnih hlačah?

— To je osebna straža, del napadalnih oddelkov.

— Že razumem. Kam pa spada ta mož v uniformi rjave barve?

— To je pa član zbora, ki nadzoruje policijo, da v redu opravlja svoje delo. Samo po sebi je razumljivo, pripomni kapitan, da bi nobenega izmed teh ne mogli poslati na bojišče, če bi se vnela nova vojna, saj imamo versailleko pogodbo. Če bi kdo napadel Nemčijo, bi morali Nemci poslati na bojišče milijon kinematografskih in pol milijona hotelskih vratarjev kot rezervno. To je vse.

Bill pa maje z glavo in meni, da bi bilo težko ustaviti ljudi, če bi se zbrali in začeli vojno. Toda njegov bivši kapitan mu prijateljsko svetuje, naj pazi na usta in raje pogleda, če ni na dnu njegovega vroča slušalke.

Orjaško letalo

Sovjetske tovarne grade ogromen aeroplan, ki se bo imenoval »Maksim Gorki« in bo služil za propagandistične polete. Leteči »Maksim Gorki« bo imel osem močnih motorjev s 4000 HP in bo letal s hitrostjo 225 do 240 km na uro. Prostora bo v njem za 6 mož posadke in 70 potnikov, ki bodo imeli na razpolago udobne kabine. Orjaško letalo bo imelo tudi radiopostajo na kratke valove, majhno tiskarno, kinoaparat, stroj za svetlobno reklamo na oblakih, majhno restavracijo itd. Aeroplan bo narejen tako, da bo služil najširšim slojem prebivalstva z najnovejšimi sredstvi agitacije in propagande. Čez krila bo meril ta zračni orjak 60 m.

Po načrtu mora biti letišče »Maksim Gorki« izdelan in pripravljen za polet do 1. maja prihodnjega leta. Tega dne bo »Maksim Gorki« sodeloval pri proslavi 1. maja.

Nova umetna luč

Ljudje izumijajo vedno nove naprave in zdaj so baje izumili celo umetno solnčno svetlobo, ali z drugimi besedami rečeno svetlobo, ki je po svoji intenzivnosti in sijaju enaka solnčni. Izumil jo je mladi raziskovalec iz Los Angelesa dr. Schwell. Izumitelj dobiva svetlobo brez vsake elektrike baje samo iz gotovih mineralij, ki jih zmeša z oljem in kislinami. V Kaliforniji bo proučila novo svetlobo posebna komisija in dr. Schwell hoče baje dokazati, da je njegova umetna svetloba enako sestavljena in doseže isti efekt kakor solnčni žarki.

Dr. Schwell je bil promoviran na univerzi v Dresdenu in predava zdaj na univerzi v Coloradu. Moč zatrije, da bo njegov izum nadomestil solnčne žarke tako, kakor je nekoč povečevalno steklo, ki se da z njim s pomočjo solnčnih žarkov zažgati les, nadomestilo vžigalice ali druge zažigalne pripomočke. Od umetne svetlobe si obeta mnogo. Pravi, da nam ne bo samo svetila po stanovanjih, kuhinjah in pomagala pri zdravniških delih, kakor zdaj elektrika, temveč bo nadomestila tudi vse električno reklamno razsvetljavo. Nova svetloba naj bi torej izpodrinila električno luč.

Iz Novega mesta

Deklica padla pod konje. V četrtek dopoldne je peljal po Trdinovi cesti pos. Alojz Stih iz Gotne vasi visoko naložen voz pšenice. Takoj za vozom pa je šla njegova hčerka Angelica, učenka dekliške šole v smihelu, s kosarico v roki. Ker je šla na vozom, ni videla voznika, ki je dirjal naproti. V hipu, ko sta voznika vozila drug mimo drugega, je Angelica hotela naprej k svojemu očetu. Nič hudega sluteč je naredila dva, tri korake na levo, konji so prihiteli mimo in ubožica je prišla pod konjska kopita. Ko so konji začutili deklico pod nogami, so se takoj ustavili in se začeli vzpenjati na zadnje noge. Angelica ima močne poškodbe od težkih konjskih kopit na obeh nogah in na desni roki.

Iz Metlike

Izlet v Ozalji priredi v nedeljo 30. t. m. Tujsko prometno društvo v Metliki. Odhod z vlakom ob pol 12. uri dopoldne z zbirališča na Dragah. Cilj tega propagandnega izleta je, da si izletniki ogledajo elektrarno, nato pa ozaljski zrinjsko-irankopanski grad in muzej, ki nudi izredno mnogo zanimivosti tudi za vse naše kraje. Po izletu bodo pri Vraneševičevem karnolu pekli janjčka na ražnju, nakar se bomo ob pol sedmih zvečer vrnili v Metliko. Prijave sprejema društveni predsednik.

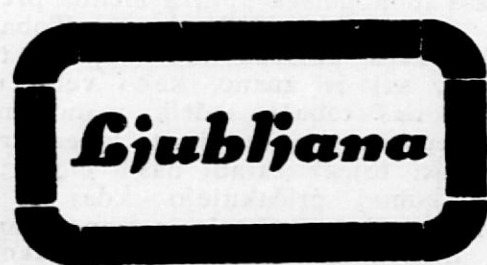
Važen sestanek so priredili v nedeljo člani ljubljanske zadrge »Belokranjska kleta« s tukajšnjimi posestniki, pa je bilo sklenjenih več važnih stvari za povzdigo samega vinogradništva in tudi za prodajo vina. Kakor smo doznali, bodo isti člani še letos priredili več predavanj po raznih naših krajih, od katerih se bo večina nanašala na sadjarstvo in pogorodvanje. Prebivalstvo je te akcije zelo veselo, ker so mu že lanska slična predavanja pokazala visoko vrednost in pomen iath.

Najboljše sredstvo.

Katero sredstvo se vam zdi proti stenici najboljše, soseda? — Več sredstev poznam, a najboljše mi očisti stanovanje vedno mož.

Klišaje

oseh vrst enobarone in večbarone izdeluje klišarna

Južografika

Dr. Petra nasp
štev. 23
Telefon 2406

KUPIM

PISALNI STROJ

po možnosti portabil, dobro ohranjen, s srednje velikimi črkami, kupim takoj. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod šifro »V dobrem stanju«. 3091

PRODAM

BRIVSKI SALONI POZOR! Prodajam krasen aparat za električno masažo od 100 do 220 voltov s 8 elektrodami. — Vprašati: Čojsova štev. 1, pritičje. 3106

NEPREMIČNINE

NOVE HIŠE od 20.000 Din naprej, posestva vile, gostilne prodaja Posredovalec, Maribor, Franciškanska št. 21. 3068

STANOVANJA

250.— DIN MESEČNO

stanovanje 2 sob, kuhinje in pritliklin — oddam takoj. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 3093

SLUŽBE

OTROŠKO VARUHINJO večjo nemščino, sprejem. — Dr. Milutinović-Radivojević Vukovar. 3073

STAREJŠO KUHARICO sprejem za žandarmerijsko stanico v Loki pri žusmu. 3072

DOPISOVANJE

ZELEM DOPISOVATI z dekletom, ki ne hrepeni za bogastvom, ampak za srečo v ljubem! — M. M., Dele Eriola Louis Route Liebercourt, Carvin, France. 3075

LJUBKO PRIJATELJICO za skupne izprehode, izlete in zabavo išče situiran gospod. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Do 22 let 3092«.

MLADO DAMO

do 24 let, inteligentno in simpatično, želi spoznati mlad gospod na položaju radi skupnega razvedrila in plesa. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod šifro »Temperamentna in lepa 3085«.

RAZNO

Večjo množino sadov od tiskarske barve prodaja poceni »Narodna tiskarna«. 3100

ZA TURISTE!

Šotore, vreče za spanje športne plašče v najmodernejši in najcenejši izdelavi — Makso šal go K. D. Osijek. 3110

DOMAČE SALAME prvovrstne, samo pri I. Buzzo-lini, Ljubljana, Lingarjeva ulica (za škofijo). 3097

Modna konfekcija

Najboljši nakup A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T

VSA EVROPA

rabi FLOOR VOŠILO za parkete in linoleum (Floor parket metle, politura, rokavice. Mošalus čudovito jajce proti mojem. Zahtevajte pri vašem trgovcu. — Jelodvor, Ljubljana, Gospodarska cesta 8. 50-L

ŽENITVE

POSREDUJE solidno in najdialektnejše ter razpošilja prospekte in druge informacije proti odškodnini Din 10.- v postnih znamkah — »REZOR«, svetov za sklepanje zakonov, Zagreb, pošta 3. 50/L